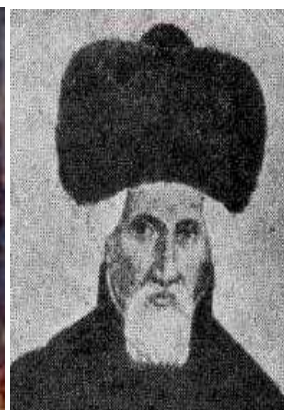
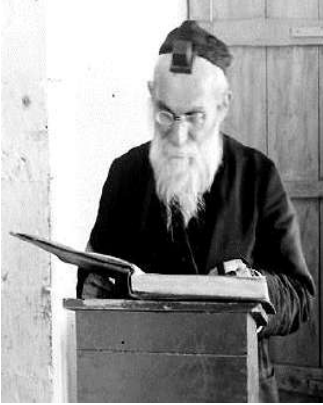

פניני הצדיקים

לעדכוני, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים
 ללא פרסומות.
 ללא חדשות.
 ללא פוליטיקה.

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במייל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

הגאון הרב יעקב אדלשטיין זצ"ל - נולד בשנת ה'תפר"ד (1924) בשומיאץ (עיריה הסמוכה לסמולנסק בברית המועצות). כבר בילדותו נודע בשקידתו העצומה. כאשר אמו חלתה בטיפוס, נשלח עם אחיו ר' גרשון לדודתו, מרת רבקה צביה פז, בעיר קלימוביץ'. שם למדו תורה בסתר אצל הרה"ג ר' מרדכי אליהו שניאור. בשנת ה'תרצ"ד (1934) השיג אביו רישיון יציאה לארץ, והם הפליגו מאודסה לארץ. לאחר כחצי שנה קבע אביהם את מושבם ברמת השרון. הוא שכר דירה (במקור שימשה כלול תרנגולים). הם ישנו על הרצפה. בשנת ה'תש"ב (1942) נשלחו האחים לישיבת לומז'ה לחבורת הרה"ג ר' שמואל רוזובסקי. כאשר הוקמה ישיבת פוניבז', בחורף ה'תש"ד (1944), הם הצטרפו לקבוצת מייסדי הישיבה והיו בין ששת התלמידים הראשונים. בשנת ה'תשי"א (1950) נפטר אביו ורבינו התמנה לרבה של רמת השרון. הקים את ישיבת השרון (עם ר' בנימין מובשוביץ) ועמד בראשה. בשנות ה-80 מונה לראש ישיבת 'כתר ישראל-רוז'ין בבני ברק. בשנת ה'תשמ"ט (1989) התמנה לראש ישיבת חוג חתם סופר-מחנה אברהם בבני ברק.

בהמשך התמנה לרבה של שכונת נאות יוסף בצפון בני ברק, במקביל לכהונתו ברבנות ברמת השרון. עמד בראש כולל להוראה ברמת השרון. שימש כנשיא הישיבות 'תפארת משה' בבני ברק ו'מאור יעקב' ברמת השרון. שימש כדיין וישב בהרכב הגבוה עם הרה"ג ר' קרליץ בבני-ברק. עמד בראש בית-ספר הרמב"ם ברמת השרון שהחזיק ת"ת לבנים ובית יעקב לבנות. יזם את הקמת רשת הגנים והמעונות החרדית ברמת השרון. עמד בראש ארגון 'רשת שיעורי תורה' ברמת השרון. בשנת ה'תשנ"ו (1996) יזם את הקמת 'מאורות השרון' (עמותה להשאלת ציוד רפואי ופעילות הצלה), ובשנת ה'תש"ע (2010) יזם את הקמת 'אחים לצרה' (מרכז סיוע למשפחות האבלות במהלך השבעה). **גאון בנגלה ובנסתר. רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש.** נפטר ב-כ"ז בשבט ה'תשע"ז (2017). חי כ-93 שנים. ציונו בבית העלמין הישן ברמת השרון בחלקת משפחתו. ספדו לו הרבנים הראשיים, הגאונים הרב יצחק יוסף והרב דוד לאו.

סבא (מצד האב): ר' ירחמיאל גרשון (מח"ס בן אריה על הש"ס). **סבא (מצד האם):** ר' מרדכי שלמה מובשוביץ (רבה של מלסטובקה). **אביו:** ר' צבי יהודה. **אמו:** מרת מרים. **נשותיו:** מרת חיה שולמית (זיווג ראשון- בת ר' מרדכי שמואל קרול, רבה של כפר חסידים),

מרת מינה (זיווג שני- אחות אשתו בזיווג ראשון), מרת מאירה לואיס (זיווג שלישי). **מרבתי:** הגאונים הצדיקים ר' מרדכי אליהו שניאור, ר' שמואל רוזובסקי, חזון אי"ש, ר' אליהו אליעזר מישקובסקי (רבה של כפר חסידים), ר' משה יעקב רביקוב (הסנדלר הקדוש). **מתלמידי:** הגאונים ר' אפרים דב לנדו (ראש ישיבת סלבודקה בבני ברק), ר' שלום נגר (רבה של אריאל לשעבר), ר' חיים רבי (ראש ישיבת עטרת חכמים בחולון), ר' אליהו שלזינגר (רבה של שכונת גילה בירושלים). **ילדיו:** ר' מרדכי שמואל (ראש ישיבת חמד לצעירים בבני-ברק), ר' צבי יהודה (ר"מ בישיבת וילקומירר לצעירים), ר' אברהם שאול (ראש ישיבת בני ראם), ר' ברוך (ר"מ בישיבה לצעירים מודיעין עילית), ר' חיים (ר"י עטרת מאיר באשדוד), ר' יוסף שלמה (ראש ישיבה לצעירים באלעד), ר' יצחק (ר"מ בישיבה לצעירים באלעד), מרת מרים, מרת רבקה. **חתניו:** ר' זאב אריה ויסקי (ר"מ בישיבת קמניץ בירושלים), ר' דוד ברנד (רב קהילת ברסלב בחריש), ר' יקותיאל פישל (ר"מ בישיבת רינה של תורה בכרמיאל), ר' משה ראם (ראש מוסדות 'מרכז תורני רמת השרון'). **מספריו:** **בעקבי מנחת חינוך** - על חמישה חומשי תורה • **בעקבי ההגדה** - על פסח • **שיחת בין השמשות גאון יעקב** - על פרשת השבוע • **בעקבי יעקב** - מאמרים בהלכה • **יחיי יעקב** - עובדות והנהגות • **שיעורי הגר"י אדלשטיין** - על הש"ס • **בעקבי המגילות** - על מגילות אסתר ורות • **בעקבי הכתובים** - על ספר איוב.

○ **יפר הרב יצחק זמל:** לפני מספר שנים נולד לי ב"ה בן, והתלבטנו בבית, איזה שם לקרוא לו. התלבטנו בין מספר שמות, ואשתי הייתה חפצה בשם מסוים, וביקשנו לשאול את הרב. הצגתי לרב דף עם מספר שמות שיחליט, ומיד הצביע על שם מסוים ואומר – "הרי אשתך רוצה את השם הזה, אז תקראו לתינוק במה שאתך חפצה". אני כמעט התעלפתי לשמע הדברים, מניין לו לרב כל זאת?

אחד המפורסמים בין ראשי הישיבות שהגיע לנחם, סיפר, שמדי ערב יוה"כ היה מתקשר אל רבינו ומבקש ממנו סליחה ומחילה. אוזניהם של המוני המנחמים, שהיו במקום באותה עת, ביקשו לשמוע, על מה ולמה היה צריך ראש הישיבה לבקש מחילה מרבינו. וראש הישיבה סיפר: "כל פעם כשאביכם חשב, שבחור מקהילתו ראוי ללמוד בישיבתנו, הוא היה מתקשר אליי, ומבקש, שאקבל אותו. אומנם התייחסנו לכל בקשה שכזו במלוא הכבוד וההערכה, בודענו את גדלותו של המבקש, אבל היו מקרים שלאחר בירורים נודע, שהבחור איננו מתאים כלל לישיבה. לא הייתה לנו ברירה אלא להגיב בשלילה. אבל אבא שלכם לא יתיר לי וניסה, ושוב ניסה, וגם לאחר שאמרנו את ה'לאו' בצורה נחרצת, אבא שלכם אמר נרגשות בטלפון: 'אבל זה הבן שלי, איך אני מסוגל לוותר לכם?!'. כך חזרו הדברים על עצמם מדי פעם בפעם, ואם התברר, שהבחור אינו מתאים, אני משיב בשלילה. זו הייתה הסיבה שהתקשרתי בערב יום-כיפור לבקש ממנו מחילה.

בשנה אחת, אביכם כל כך לא הרפה ממני, עד שאמרתי לו: "אתה יודע מה, אני אעביר לך את רשימת הבחורים שהתקבלו, ותראה שבתוך הרשימה יש גם את הנכד שלך, בחור מצטיין ממש; ואז תחליט את מי אתה רוצה שאקבל, את הנכד או את הבחור מרמת השרון". 'לא הייתי צריך להמתין שניה נוספת', סיפר ראש הישיבה; 'אבא שלכם הורה לי מיד להוציא את הנכד, ולקבל את הבחור השני'... הנכד שלי ימצא ללא ספק ישיבה אחרת, שתצצה לקבל אותו, אבל הבן שלי מרמת השרון, לא בטוח'.

אם ראשונים כמלאכים - הרב אלכסנדר סנדר שור זצ"ל

הגאון הרב אלכסנדר סנדר שור זצ"ל: נולד בשנת תל"ב (1672) בלבוב. מגדולי חכמי פולין ומעמודי ההוראה שבדורו. קבלה ביד המשפחה שהם מיוחסים עד ליוסף הצדיק, ועל שמו נקראת המשפחה "שור", על שם הפסוק "בכור שורו הדר לו". בשנת ה'תל"ד, בהיותו תינוק, התייתם מאביו. ועוד בצעירותו התפרסם כעילוי ושקדן ומונה ע"י ר' יעקב יהושע פלק (בעל ה"פני יהושע", אב"ד לבוב) לרבה של היבנוב ואוהנוב, הסמוכות ללבוב, אך כעבור שנים בודדות החליט, שלא ליהנות מכתרה של תורה. הוא עזב את משרתו וחזר לז'ולקווא, שם שקד על תלמודו בהתמדה עצומה והתפרנס ממשרת י"ש.

עד מהרה נודע ברבים, ושמו יצא למרחקים כשר התורה, ענותן, פרוש וקדוש. כל גדולי ההוראה בדורו שיחרו לפתחו, הפנו אליו את ספיקותיהם, ולא זזו מהוראותיו ב"איסור והיתר". גדולי הדורות שיבחוהו, ומהם: ה'נודע ביהודה', בעל "פרי מגדים", ר' יוסף שאול נתנזון (מח"ס 'שואל ומשיב') וה'חתם סופר'. הוא השיב תשובות לשאלות רבות שהופנו אליו, שימש שם כ"מגיד מישרים" ועמד בראש ישיבה, בה העמיד תלמידים הרבה. קהילות חשובות ביקשו להושיבו בראשם, אך רבנו דחה את כל ההצעות ועד סוף ימיו לא כיהן ברבנות. בשנה האחרונה לחייו נאלץ לעקור דירתו לעיירת מרפא לרגל חולשת גופו. נפטר ב-כ"ז שבט תצ"ז (1737). חי כ-65 שנים, ציונו בז'אלקווא.

אביו: ר' אפרים זלמן ("מגיד מישרים" בלבוב ומלומד בנסים). **אשתו:** בתו של ר' מרדכי ליבוש'ס (פרנס של ועד ארבע הארצות, ומנהיג קהילת ז'ולקווא). **מרבותיו:** ר' הלל ב"ר נפתלי הירץ מווילנא (בעל "בית הלל" ורב ז'ולקווא), ר' שניאור. **מתלמידיו:** ר' אפרים זלמן לוקוואר (בן אחותו) ור' מרדכי בר"ז. **מספריו:** ישמלה חדשה- על שו"ע יתבואות שור- על שו"ע. ספריו התקבלו כספרי יסוד לכל שו"ב.

דיד ורע היה לו לרבינו, ורבי יצחק אייזיק מז'ולקווא שמו (הוא אביו של הג"ר יהודה אהרן קלוגר אב"ד קאמרוב אבי הג"ר שלמה קלוגר מברודי). נפשו הייתה קשורה בנפשו, ואף כי היה צעיר מרבינו לא זזה ידו מתחת ידו. בצוואת עסקו כל השנים בתורה ובעבודה, בשנתו האחרונה של רבינו הוכרח מחמת חולשתו לנסוע בעצת הרופאים לעיירת מרפא, באותו פרק חלה גם ר' יצחק אייזיק את חוליו האחרון, שממנו לא קם, וכשהוא עדיין בדמי ימיו נסתלק לשמי רום.

מספר חודשים טרם פטירתו של רבינו ה'תבואות שור', מקורביו של רבינו העלימו ממנו את דבר חוליו של רעו ואהובו, ובוודאי את דבר פטירתו, ועל אף שאלותיו התדירות לשלום רעהו, התחמקו אלו תמיד מלענותו על כך. מספר ימים לפני פטירתו נכנסו אליו ראשי העיר לבקרו. בבואם, שאל אותם פתאום: "האם ר' יצחק אייזיק חי?". השיבו לו: "כן". בשמעו את תשובתם אמר להם רבנו: "יודע אני, ששקר בפיכם, והלא הנה הוא עומד על ידי ומבקש ממני, שאקבר על ידו". תמהו והשתוממו איש אל רעהו, אך לא השיבו דבר.

אחר הסתלקותו, הלכו אנשי החברא-קדישא לחפור קבר לרבם הגדול ליד קברו של ר' יצחק אייזיק. אך עקב צפיפות המקום לא ידעו לשית עצות בנפשם איך לקיים צוואת רבם. בראות ראש החברה קדישא את המצב לא התיימש ולקח בידו את המעדר והחל לחפור סמוך לקברו של ר' יצחק אייזיק. אולי יקרה הנס. וראה זה פלא, ככל שהעמיק חפור הרגיש במו עיניו איך שהמקום הולך ומתרחב, עד שהושלמה חפירת הקבר. או אז ראו הכל ונוכחו, כי אותם קדושים, הנאהבים והנעימים בחייהם ובמותם לא נפרדו.

מעשה נורא הוד שסיפר הרה"ק ר' איציק'ל מפשעווארסק ששמע מפי הרה"ק ר' יחזקאל משינאווא זיע"א: מן הבעש"ט זיע"א הגיע פעם בדרכו לעיר אחת וסר לבית אכסניה. בעל האכסניה, שהכיר בערכו הרם של אורחו הנשגב, ערך לכבודה של תורה סעודה גדולה בהשתתפות כל בני העיר, הרב דמתא, הדיינים, ראשי הקהל וכו'. באמצע הסעודה, נתעוררה איזה שאלה על עצם מהעוף, והחל שם משא ומתן בנידון, אך אף אחד מהרבנים לא רצה לפסוק הלכה למעשה בפני הבעש"ט הקדוש, וכולם חיכו למוצא פיו.

פתח הבעש"ט ושאל את בעל האכסניה: "האם כל יוצאי חלצ'ך מסובים כאן עמנו?" כשנענה בהן, חזר ושאל: "האם אין חסר כאן אחד מהם?" בליט ברירה סיפר בעל הבית שחסר כאן בן אחד, שהיום נעשה "בר-מצווה", אולם הוא שוכב במיטתו כאבן דומם מאז לידתו לפני י"ג שנים. הושיט הבעש"ט את מקלו לאחד מן המסובים, וצוה לו: "לך אל הבחור ואמור לו שיקום ויבוא לכאן". ויהי כשמוע הבחור את הדברים האלה, נתיישב על מיטתו ואחר קם על רגליו, לבש בגד שבת, ונכנס אל החדר, שם הסב הבעש"ט הקדוש ושאר המסובים. כשנכנס, נעמד הבעש"ט על רגליו מלא קומתו, וקידם אותו ברוב דרך ארץ כמקבל פני רב, והושיבו אצלו בראש השולחן, ופתח ושטח לפניו את דבר השאלה בסיימו: "יפסוק נא הרבי", נתן ה"בר מצווה" את עיניו כמתבונן ושוקל בדבר, ופסק: "כשר!". מיד אח"כ ציווה הבעש"ט להחזירו למיטתו, וכשיצא מן החדר נעמד שוב וליווהו לחדרו ברוב הכנעה. הבחור נשכב על מיטתו ותיכף החזיר נשמתו ליוצרה.

אחר הדברים האלה סיפר הבעש"ט: "הגה"ק בעל ה'תבואות שור' מיהר פעם בערב שבת קודש בדרך אל המקווה, ובדרכו ניגשה אליו אישה אחת בשאלה על עוף. אך מכיוון שהזמן היה קצר, פסק לה אחר התבוננות קצרה – 'טריפה'. והנה, המשיך הבעש"ט, "בעוף זה הייתה מגולגלת נשמה אחת שאחר זה כמה גלגולים זכתה להיכנס בעוף כשר ולהגיע לידי ישראל, ובמה שהגאון הקדוש הטריפה, לא זכתה לבוא על תיקונה, ונדחתה שוב. אחר הסתלקותו של אותו גאון, באה אותה נשמה והזמינה אותו לדין לפני בית-דין של מעלה.

ואכן אחר דין ודברים יצא הפסק, שעל הגאון לירד שוב לעולם הזה, ושהנשמה הנ"ל תגולגל שוב פעם בעוף כשר, ושהוא יוציא לאור צדקה להכשירה, ובכך תבוא על תיקונה השלם, אולם, היות שהגאון בעל 'תבואות שור' החזיר את נשמתו הטהורה ליוצרו ממש, כפי שניתנה לו - זכה ונקייה מכל רבב של חטא - מלבד דבר זה, אי לכך, התנה אותו קדוש את הסכמתו לפסק זה, בתנאי שיהא שרוי בזה העולם כאבן דומם, כדי שלא יבא לידי ניסיון וקלקול חס ושלומו. והנה, לעת הזאת שבא לידינו עוף זה, אשר בו נתגלגלה הנשמה הנ"ל, הוצרך להכשירה, כדי שיתקנה הגאון הקדוש בעל ה'תבואות שור', שאכן פסק עליה: כשר".

המקובל הרב נסים פרץ זצ"ל - נולד ב-ו' בתשרי ה'תש"ז (1946) בעיר דאטץ במרוקו (ליד העיר מארקש). כשהיה בערך בן חמש קיבלו הוריו את האישור המיוחל לעלות לארץ. הם גרו במעברה בירוחם. יום אחד, נחטף רבינו עם עוד כמה מילדי המעברה על ידי הפדאיון הערבים ובחשדי שמים כוחות הביטחון הצליחו לשחררם. בעקבות זאת עברה המשפחה למעברה התימנית בגן יבנה. רבינו התחנך אצל ה'מורי' התימני עד שהגיעו משפחות נוספות מיוצאי מרוקו ונפתח ת"ת לעדת מרוקו. עד גיל 11 שנים למד בבית ספר אזורי, ואחר כך עבר לישיבה תורנית 'שערי שלום' במסמיה.

בהמשך עבר ללמוד בישיבת 'נחלת ראובן' בפתח תקווה (נספחת לישיבת 'לומז'ה'). בתחילה הצמידו לו אברך לעזור לו בלימוד. אולם תוך זמן קצר הפך לאחד מהעילויים בישיבה והפקידו בידיו קבוצת בחורים ע"מ שיקדם אותם בלימוד. בהמשך למד בישיבה גדולה 'אוצר התלמוד' ואף שימש כמגיד שיעור בישיבה.

באותם הזמנים, המגיד-שיעור ר' מיכאל ארליך (אביו של האדמו"ר מקוידנוב) הקים ישיבה לבחורים מכל רחבי הארץ כדי לחזקם בלימוד התורה. הוא ביקש מרבינו שיעזור למצוא בחורים לישיבה והרב בתקופת בין הזמנים היה מכתת רגליו מחיפה בצפון ועד באר-שבע בדרום. בהמשך התבקש לעזור לבחורים הללו ומדי יום ביומו בשעות הערב היה מגיע רבינו באוטובוסים ועוזר להם. בהמלצת הסטייפלר זצ"ל עבר לישיבת 'חברון' בירושלים.

לאחר חתונתו התחיל ללמוד קבלה אצל המקובל הגאון הרב מרדכי שרעבי זצ"ל והיה לתלמידו המובהק. בשנת ה'תש"מ (1980) התחיל לייסד את מוסדות 'בית אל' וישיבה קטנה 'מסילת ישרים רמ"ח לוצאטו', תלמוד תורה 'תורת ישעיהו', כולל אברכים ללימודים יום שלם בעיון, בהלכה, כולל ערב, כולל בעלי בתים, כולל גבוה להוראה וכולל חצות, בו שוקדים אברכים מובחרים תלמידי חכמים מובהקים על לימוד תורת הנסתר, מחצות הלילה עד הנץ החמה.

בנוסף הקים קרנות גמ"ח להלוות כספים לנזקקים, וארגון חסד המחלק מדי חודשיים מוצרי בשר לאברכים במחירים מסובסדים, עזרה במצרכים בתקופות החגים, חלוקת מכשירי כתיבה וילקוטים חינם, שיעורי תורה בכל רחבי הארץ, מפעל הנצחה קהילתי, שיעורי נשים, בית כנסת מפואר בבני ברק, ימי תפילה, נסיעות לקברי צדיקים, תיקוני שובבי"ם ועוד. בעל אהבת ישראל בלתי מצויה, אציל נפש ולבבי, איש חסד בעל מאור פנים וחיוך, ישר, ירא שמיים, צנוע ועניו שנהג בפרישות. שקדן עצום. בקיא בכל תחומי התורה ובפרט בדרך הסוד והקבלה. שימש כמוהל. קירב רבים לאביהם שבשמיים באהבה רבה. רבים פנו אליו ונושעו. בתקופה האחרונה לחייו סבל ייסורים מרים - אך קיבל הכל באהבה והצדיק עליו את הדין. נפטר ב-כ"ח שבט ה'תשע"ב (2012). חי כ-65 שנים. כ-20,000 איש ליוו אותו בדרכו האחרונה, והוא נטמן בבית העלמין בבני ברק.

אביו: ר' מימון (עסק בצורפות). **אמו:** מרת סוליקה. **אשתו:** מרת רחל (בת החזן ר' רפאל אבוהב). **ילדיו:** 13 ילדים. ביניהם: ר' שלום, ר' משה חיים ור' אברהם ישראל (המשמשים כרבנים במוסדות שהקים). **חתניו:** ר' שמואל אביטן (מח"ס 'תרומת הדשן'), ר' אלישיב קוביוף (הקים ישיבה בעיר אלעד, בה לומדים בכל מחזור מעל 120 בחורים). **מרבותיו:** ר' מרדכי שרעבי (בקבלה- רבינו היה תלמידו המובהק), ר' צבי הוסטר, ר' שלמה לוי, ר' ראובן כץ (הרב הראשי לפתח-תקווה), ר' יוסף ברוכמן, ר' מיכאל ארליך.

כאשר מינה הרב מיכאל ארליך (אביו של האדמו"ר מקוידנוב) את רבינו כמגיד שיעור בישיבה, הבטיח לו סכום מסוים עבור כך. רבינו הסכים ונתן שיעורים בישיבה במשך יותר משנה. כל פעם היה מקבל צ'ק כפי שהובטח לו, אך לישיבה לא היה אפשרות לפרוע את הצ'קים וכך הצטברו אצל הרב חבילת צ'קים. לאחר זמן הרב בגדלות נפשו לקח את כל חבילת הצ'קים ואמר לעצמו: "במי אני נושה?! במורי ורבי!". מיד לקח את כל הצ'קים וקרעם, והודיע לרב ארליך שהוא מוחל לו ואין צריך לשלם לו על כל אותה תקופה ארוכה בהם לימד.

"ום אחד אמא שלי חשה כאבים והרגישה גוש. היא עשתה צילום, ובצילום אמרו לה - זה לא נראה טוב, ושתלך לרופא עם הצילום. לקחתי ממנה פדיון לרב פרץ, ובאתי אליו, ואמרת לי מה שאמרו בצילום. הוא הרהר קצת, לקח את הפדיון ואמר: "לפעמים בצילום לא רואים טוב, אל תדאג, בעז"ה יהיה בסדר".

אחרי זה אמא שלי הלכה לרופא, ששלח אותה לצילום יותר מקיף ומקצועי, והתוצאות שם הראו: שהכל בסדר! וב"ה עברו כמה שנים והכל בסדר... אחרי שסיפרתי לבתו את הסיפור הזה, היא אמרה שזה פשוט לא ייאמן, כי היה עוד מקרה דומה של אדם עם גידול בראש, והרב בירך אותו שיבריא, והגידול נעלם אח"כ וכו' יש לציין שהרב בעצמו חלה במחלה הקשה הידועה". (כנראה הצדיק לקח על עצמו את חוליים של אחרים) - מפי ר' ר.ו.

האדמו"ר הרב מרדכי גולדמן מזוועהיל זצ"ל - נולד ב-י"א חשוון ה'תרס"ו (1905) בעיר זוועהיל שבאוקראינה. כבר מקטנותו ראו כי לגדולות נוצר והתמדתו הייתה מופלאה במשך כל חייו. עוד בצעירותו כבר הרביץ תורה בפני בחורים פליטי חרב משיבת נובהרדוק שגלו לזוועהיל ומצאו אכסניה בבית זקנו. עקב נגעי ההשכלה וההתקדמות שפשתה באוקראינה והפילה רבים, רבינו נשאר כמעט יחידי מול חבריו.

רבינו נשאר לבד בצל סבו הגדול כשאביו נלקח ע"י ה.נ.ק.ו.ד. הקומניסטית לערבות סיביר עקב 'עוון' הפצת היהדות. כאשר חש שבמצב הנורא שהשתרר ברוסיה אי אפשר להישאר במקום, הזמין שלושה סרטיפיקטים (אישורי עליה), בעבורו ובשביל סבו ובשביל הגבאי, לאחר תקופה מצא מעטפה שנשלחה מא"י ובה שני סרטיפיקטים וכך עלה לארץ. בצום גדליה בשנת ה'תרפ"ו עגנה ספינתם בנמל יפו. סבו פנה אליו ואמר: "אנו זורקים את איצטלת השררה לים" ... וגזר עליו שלא יגלה את זהותו בארץ הקודש.

רבינו נכנס ללמוד בישיבת 'שפת אמת' בירושלים כשהוא מוסיף קדושה על קדושתו, שם לילות כימים בעסק התורה הקדושה תוך התנזרות מוחלטת מענייני עולם הזה. חבריו ספרו, כי מעולם לא ראו אותו ישן על מיטתו שנת קבע, וכאשר היה מתעייף היה שוכב לשעה קצרה ומיד חוזר לתלמודו. ימים שלמים חי על מים בלבד, וכשפעם נדמנה לו חתיכת לחם יבשה הוליכו מיד למאכל אל סבו שאיש לא ידע את זהותו.

לאחר פטירת מרן אביו, ב-כ"ד חשוון ה'תש"י (1949), הוטל על רבינו עול ההנהגה של עדת החסידים. עם תחילת הנהגתו בנה בית-המדרש ולצורך זאת כיתת את רגליו בקצווי תבל במסירות נפש עילאית, במשך תקופות ארוכות, למען הצלחת וביסוס מוסדות הקודש. רבינו בעצמו כיהן כמגיד שיעור ומרביץ תורה, ודאג במסירות נפש לצורכי תלמידי הישיבה. ענוותן מופלאה. אהבת הבריות הייתה אצלו מדהימה. שימש כאוזן קשבת לרבים. גאון בנגלה ובנסתר. מידת האמת הייתה נר לרגליו. נפטר ב-כ"ח שבט ה'תשל"ט (1979). חי כ-74 שנים. ציונו בהר הזיתים בסמיכות לסבו, מרן האדמו"ר ר' שלמה.

אביו: האדמו"ר הרב גדליה משה מזוועהיל. **אימו:** הרבנית מרת פייגא דבורה (בת הרה"ק רבי דוד שלמה מקוברין, [גיסו של האדמו"ר הרב שלמה מזוועהיל] חתן האדמו"ר הרב מרדכי [הראשון] מזוועהיל [אביו של האדמו"ר הרב שלמה]). **סבא:** (מצד אביו) האדמו"ר הרב שלמה מזוועהיל. **אישתו:** הרבנית מרת אסתר שיינא רחל (בת הרה"ק רבי שמואל מרדכי מנשכ"ז). **מרבתינו:** סבו, האדמו"ר הרב שלמה מזוועהיל. **חברותא:** הרה"ק ר' יוחנן טברסקי (האדמו"ר מרחמסטריוקא). **בניו:** ר' אברהם זצ"ל, האדמו"ר מזוועהיל (מח"ס 'אור אברהם'), ר' יוסף זצ"ל (עמד לימין אביו בהקמת המוסדות הקדושים), ר' יעקב לייב זצ"ל (רב ביהמ"ד זוועהיל ב"ב), ר' שלמה זצ"ל (האדמו"ר מזוועהיל ארה"ב), יבדלחט"א ר' דוד שליט"א (רב ביהמ"ד זוועהיל ב"ב), ר' שמואל שליט"א (משיכון סקווירא ארה"ב), ר' ישראל שליט"א מירושלים. **חתניו:** האדמו"ר משומרי אמונים זצ"ל, האדמו"ר מזוטשקא שליט"א, האדמו"ר מקאמרנא גב"ש שליט"א, האדמו"ר מטמשוואר ארה"ב שליט"א. **מספריו:** **ייקרא דמלכא** - על חמישה חומשי תורה ומגילת אסתר.

רבינו בגיל צעיר הוסמך להוראה על ידי הגאון ר' חיים זוננפלד זצ"ל רבה של ירושלים ועוד רבנים. אולם רבינו אינו מראה זאת לאיש, כשנודע להנהלת הישיבה על היתרי הוראה שבידו, ביקשו ממנו שישאלם על מנת להראותם לידידים מתומכי הישיבה (אפשרות צילום לא היתה אז) ומאז לא נמצאו ברשות רבינו ואף לא דרש אותם.

אהבן של ישראל היה רבינו וצרות נפשם נגעו לו עד למאוד, צם צומות רבים עבור צרות יהודים שלא הכירם אפילו, לפעמים מנדד שינה מעיניו לילות שלמים ומאריך בתפילה על צרתם, הרה"צ ר' אליהו ראטה זצ"ל סיפר כי פעמים רבות כשרבינו שכב על מיטתו ונדמה היה שהוא נם את שנתו, הבחין שהוא מתכסה תחת כסתו באין רואים ובוכה ללא הפוגות על צרות עם קודשו עד שהכרית הייתה רטובה מדמעות. הרה"ח ר' נחום רבינוביץ זצ"ל נקלע פעם לביתו בתחילת קבלתו עול המנהיגות, ומצאו כואב ומתאנח על מיטתו, בהתבטאו שלא ידע כי כה מרובים הם צרות ישראל.

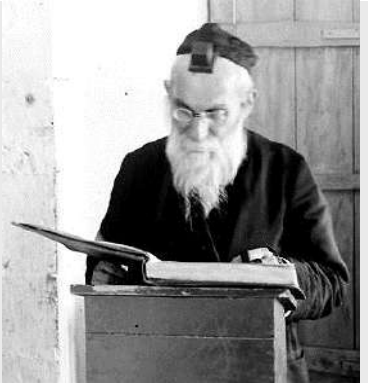
יפר הרה"צ רבי אליהו ראטה זצ"ל שהיה לו שיעור קבוע בתורת הח"ן עם רבינו יחד עם עוד זקנים מהחסידים היה רגיל לספר שפעם באמצע השיעור הבחין כי רבינו שבור לרסיסים וראשו ולבו בל עמו. ר' אליהו ביקש לדעת מדוע, והתברר כי לפני השיעור נכנס יהודי להתנות לפני רבינו את צרתו, דבר שנגע מאד לליבו הרחום.

אצל רבינו ראו הכל התגלמות פשוטה במידותיו ובהנהגותיו של רועה נאמן ומנהיג ישראל אמיתי כאשר אינו חס על בריאותו ועל כבודו מכתת רגליו להשכין שלום בין איש לאשתו ובין אדם לחבירו, מטגן בעצמו חביתה לאישה מסכנה שנקלעה לביתו.

עבודה מיוחדת במינה ראו אצל רבינו בעבודת התפילה בו היה עומד רבינו ומשתפך בשיחה לפני קונו ואינו מרגיש כלל בסובבים אותו. סיפר הרה"ח ר' יעקב אייזנבאך זצ"ל, כשפעם בסוד שיח נסובה השיחה על מחשבות זרות בתפילה, הפטיר רבינו, **שהוא אינו יודע מחשבות זרות בתפילה מה היא.**

תודתינו נתונה לרב יהודה רוט שליט"א - מכון אל ההרים זוועהיל בעזרת הכנת מאמר נפלא זה

הרב נתן נטע צבי פינקל המכונה ה'סבא מסלובודקה' זצ"ל- נולד בראסיין בליטא בשנת ה'תר"ט (1849). בגיל צעיר מאוד התייתם מהוריו וגדל בבית דודו בוויילנה. בגיל 15 נישא לנכדתו של ר' אליעזר גוטמן (רב העיר קלם). בשנים הראשונות לאחר נישואיו ישב על שולחן חותנו, והתפרסם כמופלג בתורה. מפעם לפעם היה יוצא לדרוש בעיירות הסביבה. בנדודיו הגיע לעיר ראסיין, ורב העיר, ר' אלכסנדר משה לפידות, שהיה מקורב לתנועת המוסר, התרשם ממנו. ר' אלכסנדר מסר לר' נתן מכתב אישי לר' שמחה זיסל זיו ('הסבא מקלם'), וביקש מה'סבא' לשים את עינו על רבינו. ר' נתן, שלא ידע מתוכן המכתב, מסרו לר' שמחה, שהחל בעקבותיו לקרבו ולהדריכו בדרכה של תנועת המוסר. בקלם התפרסם כושר ההשפעה שלו על הסובבים, ורבים הצטרפו עקב השפעתו לשורות תנועת המוסר.

עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה בשנת ה'תרע"ד (1914), פוזרה ישיבת סלובודקה. ר' נתן שהה באותה עת בגרמניה, ונעצר מיד כנתין רוסי. ישב במעצר כמחצית השנה עד ששוחרר. בשנת ה'תרפ"ד (1924) עמדה הישיבה בפני סכנת סגירה: החוק הליטאי קבע כי כל ישיבה שלא תלמד לימודי חול כלליים לא תוכר על ידי השלטונות, ותלמידיה יגויסו לצבא. בעוד ישיבות אחרות קיבלו את החוק החדש, סירב הרב בתוקף, ולאחר שחלק מתלמידי הישיבה קיבלו צווי גיוס גמלה בלבו ההחלטה להעביר את הישיבה לארץ. במהלך השנים ה'תרפ"ד-ה'תרפ"ה (1924-1925) עלו כל תלמידי ורבני הישיבה לארץ והישיבה השתקעה בחברון, בה שכנה עד לפרעות ה'תרפ"ט. למרות זקנותו וחולשתו, השקיע בישיבה בחברון את כל מרצו ודמו. זמן קצר לאחר העלייה נפטר בפתאומיות בנו ר' משה. בסוף שנת ה'תרפ"ו (1926) עבר להתגורר בתל אביב, בשל האקלים הקר בחברון שהזיק לבריאותו. בריאותו התדרדרה, ונפטר בכ"ט בשבט תרפ"ז (1927) בירושלים. חי כ-78 שנים. ציונו בהר הזיתים בירושלים.

אביו: ר' משה. **ילדיו:** ר' אליעזר יהודה (ר"י מיר), ר' משה (ר"י כנסת ישראל בחברון), ר' אברהם שמואל (משגיח בישיבת כנסת ישראל בחברון), ר' ראובן. **בנותיו:** מרת גוטל (נישאה לר' אייזיק שר, ר"י סלובודקה), מרת שרה ליבא (נישאה לר' שלמה יהודה לייב פלצניסקי), בת נוספת (נפטרה לפני החתונה- הייתה מאורסת לר' נפתלי טרופ). **מרבתי:** ר' שמחה זיסל זיו ('הסבא מקלם'). **מתלמידי:** הגאונים- חתנו ר' יצחק אייזיק שר (ר"י סלובודקה). בנו, ר' אליעזר יהודה (ראש ישיבת מיר). ר' משה מרדכי אפשטיין (ר"י חברון). ר' יחזקאל סרנא (ר"י חברון). ר' יחזקאל לוינשטיין, ר' יחיאל יעקב וינברג (מח"ס 'שרידי אש'). ר' אהרן קוטלר, ר' איסר זלמן מלצר, ר' יהודה לייב חסמן, ר' יצחק יעקב רודרמן, ר' יעקב קמינצקי, ר' נפתלי טרופ, ר' ירוחם ליבוביץ ועוד.

הרה"ג איסר זלמן מלצר היה רגיל לנסוע מידי פעם לעיר חברון כדי להשתטח על קברי האבות. למסעות אלו היו גלויים אליו מקצת טובי הלמדנים בישיבתו, ובאותן הזדמנויות היה נכנס עימם לבקר אצל הסבא מסלובודקה זצ"ל, אשר התגורר בעיר חברון. באחד מביקוריו אצל ה'סבא' הכריז הגאון ר' איסר זלמן מלצר עם בואו "**היום הבאתי עמי את הגדול שבכולם! זהו עילוי אשר כל העולם עוד ירעש ממנו!**".

ה'סבא' קיבלם בשמחה, הזמינם להסב על שולחנו וביקש מהרבני שתגיש לאורחים כוסות תה וסוכר. ישבו השלושה ושוחחו בדברי תורה. לפתע הבחין ה'סבא' שהעילוי הצעיר היושב עם שני ה'ארויות', **מלקט בראשי אצבעותיו גרגירי סוכר אשר נשפכו על השולחן ומלקקן.** הדבר לא מצא חן בעיניו, כי **ראה בזה פגם בדרך ארץ**, שכן אין זה מן הראוי לנהוג כך כאשר יושבים עם גדולי תורה, אולם כדי לא לפגוע בו, העדיף ה'סבא' לשתוק ולא להעיר לו על כך בגלוי.

לקראת סוף הביקור פנה ה'סבא' אל הבחור ואמר לו "**ברצוני לשאול אותך כמה שאלות, אמור לי, בבקשה, מי יותר חשוב? אדם חי או אדם מת?**". התפלא הבחור על השאלה והשיב בפשטות: "**אדם חי, כמובן.**" הוסיף ה'סבא' ושאל: "**אריה חי ואריה מת, מי מהם חשוב יותר?**". אף כאן נענה העילוי והשיב מיד: "**מובן מאליו שהאריה החי הוא חשוב יותר.**"

וה'סבא' אינו מרפה ושואל: "**כלב חי וכלב מת, מי יותר חשוב?**" והתשובה לא איחרה לבוא "**כלב חי.**" ושאלה נוספת שואל ה'סבא': "**כלב חי ואריה מת, מי מהשנים חשוב יותר?**". השיב הבחור "הרי זה פסוק מפורש 'כי כלב חי הוא טוב מן האריה המת' (קהלת ט)". "לסיומ", אומר ה'סבא' "ברצוני לחוד חידה. האם תוכל להצביע על מקרה של אדם חי ובבלה מתה ובכל זאת הנבלה עדיפה על פני האדם החי?" - "**אין מציאות כזו!**" השיב הבחור בהחלטיות. אמר לו ה'סבא': "**אמנם זו רק חידה. אך כאן שגית! חז"ל אומרים 'כל תלמיד חכם שאין בו דעת, נבלה טובה הימנו'**" (ויקרא רבה א).

ר' איסר זלמן מלצר הבין מיד כלפי מה הדברים אמורים, כי "**דעת**" היינו דרך ארץ, וכוננת ה'סבא' הייתה לרמוז לבחור שהתנהג שלא בדרך ארץ. לאחר שיצא הבחור מהחדר אמר הגאון ר' איסר זלמן מלצר ל'סבא': "**יורשה לי להעיר שנדמה לי שה'סבא' הגזים. הרי כבר אמרתי שמדובר כאן בעילוי שבעילויים ושהעולם עוד ירעש ממנו!**".

ה'סבא' נשאר בשלו ואמר: "**די במעשה הקטן הזה של ליקוק הסוכר, כדי ללמד על כך שאם הבחור לא ישנה את הליכותיו, לא זו בלבד שהעולם לא ירעש ממנו, אלא הוא יהיה אפס אפסים!!! לא תהיה לו כל שייכות לעולם התורה!**". גם ר' איסר זלמן לא חזר בו מדעתו ואמר: "**מכל מקום נדמה לי שה'סבא' טועה.**"

סיפור זה רגיל היה הגאון הרב ר' מאיר חדש זצ"ל לספר לתלמידיו, והיה חותם את סיפור המעשה בדברים האלה: "**אני יודע במי המדובר, הכרתי את העילוי בצעירותו וגם לעת זקנתו, יכול אני להעיד שהוא גדל והזקין ולצערנו ה'סבא' צדק!**".

האדמו"ר הרב חנניה יום טוב ליפא טייטלבוים מסיגט זצ"ל - נולד בעיר סטראפקוב ביום א' דשבעות שנת ה'תקצ"ו (1836). בשנת ה'תרכ"ד (1863) כשהיה בן 27 שנים התקבל לאב"ד בעיר טעטש, ושימש שם ברבנות 19 שנים. בשנת ה'תרמ"ג (1882) אחר הסתלקותו של אביו שימש כאב"ד סיגט. **העידו עליו תלמידיו שהיה מוכן למסור את נפשו ולפשוט את צווארו למען כבודו ייתברך בכל רגע.** ואמרו שרק הסכין לשחיטה היה חסר לו. ואף הרב העיד על עצמו כי איוותה נפשו בציפיה שימות על קידוש ה'. **בעל רוח-הקודש. מלומד בניסים. רבים נהרו אליו ונושעו.**

קדושת השבת אצלו הייתה ניכרת להפליא. בעירו אף אחד לא העיז לעלות ולרדת ברכבת ביום השבת. וכאשר הרכבת הייתה מגיעה לסיגט, היה הנהג מכריז 'שבת' במקום **אם שם העיר 'סיגט'**. היה מאחר לצאת השבת והיה ניכר על פניו, שכואב לו הדבר עד דכדוכה של נפש. נפטר ב-כ"ט שבט ה'תרס"ד (1904). חי כ-67 שנים.

אביו: ר' יקותיאל יהודה טייטלבוים (בעל ייטב לב ואב"ד סיגט). **אמו:** מרת רחל (בת ר' משה דוד אשכנזי אב"ד טאלטשווא). **מרבתי:** ר' חיים הלברשטאם מצאנז. **נשותיו:** בת הגה"ק ר' מנשה מראפשיץ (זווג ראשון), מרת חנה (בת דודו הגה"ק ר' יואל אשכנזי אב"ד זלאטשוב-זווג שני). **ילדיו:** ר' חיים צבי (בעל 'עצי חיים' ממלא מקומו בסיגט), ר' יואל (בעל 'דברי יואל'- הרבי מסאטמר), מרת אסתר (נשאה לר' חנוך העניך דוב מסאטוב), מרת העסיא (נישאה לר' ניסן טייטלבוים בזיווג ראשון, נישאה לר' חיים מאיר יחיאל הורוויץ מריינזשיוו הי"ד בזיווג שני), מרת שרה (נישאה בזיווג ראשון לר' שלום הלברשטאם. בזיווג שני נישאה לר' דוד שפירא מביקאבסק). **מספריו: יקדושת יום טוב.**

אחד מתלמידיו היה נראה כגיבור חיל וגבה קומה, ולכן היה ירא לנפשו עד מאוד, שלא יתגייס לצבא. לפיכך נסע לסיגט וביקש את ברכתו של הקדושת יו"ט שיתפלל בעדו, ואמר לצדיק: "הן רבנו רואה שהנני בריא וחזק ומפחד אני, שלא אצא לחופשי", ונענה לו הרה"ק: "**אחרי הטופס**" ופטרו לשלום.

כשהגיע ללשכת הגיוס **עלתה צרעת בראשו ודנו אותו כחולה מסוכן.** הם אמרו לו ל"ע שעומד הוא להיפטר מן העולם. וילך וישב לביתו. כשחזר, פחד מאוד, שאולי צודקים דבריהם שהוא חולה, ורצה לנסוע לסיגט לבקש עזרה וישועה מהצדיק. **וקודם שנסע, הלך לרחוץ את בשרו, ולפלא שירד מעל ראשו כל הצרעת והיה כבתחילה והבין, שברכת הרבי היא שהושיעה אותו.**

פעם אחת שבת מרן הקדושת יו"ט בשב"ק בעיר קראסנא, ונקבצו ובאו הרבה חסידים מכל הסביבה להסתופף בצל קדשו, ומפני שתושבי העיר לא היה להם מקום די הצורך לכל החסידים, פשטו קש ותבן בחצרות הבתים, והכינו שם מקום ללון לכל האורחים, ויהי בליל שב"ק התקדרו השמים בעבים, וגשם עז ריחף באוויר, והאורחים אשר חשבו לישון בחצרות, לא ידעו מה לעשות, ויצו מרן הקדושת יו"ט שילכו כל החסידים לישון מבלי דאגה כלל, והוא העמיד את עצמו אצל החלון, ועיניו הטהורים הפנה אל עבר העננים, **ככה עמד כל הלילה והשגיח מן החלונות, ולתמהון כולם לא ירד גשם כלל כל הלילה ההוא, והמוני החסידים מצאו מנוח לנפשם.** (אלה מסעי)

הרב ניחן במידת הענווה, סיפר הגה"ק מסאטמאר משפלות רוחו של אביו הרה"ק, שפעם אחת בעת שהלך לתשל"ך ביום י"ג מדות שבין כסא לעשור, וכל הציבור הלכו ברגליהם והרבה מהם נסעו בעגלות קטנות, ורק ר' חנניה נסע בעגלת צב ומרכבה גדולה, ואמר אז הרה"ק בדרך צחות: "**כל העם יש להם עוונות מועטין, על כן די להם לנסוע בעגלות קטנות, מה שאין כן אנכי בעיני יש לי חבילות גדולות של עוונות ופשעים, ועל כן הנני נצרך ליקח מרכבה גדולה להסיעם.**"

פעם אחת ביקר הגה"צ מוה"ר נפתלי טייטלבוים זצ"ל אבד"ק נירבאטור אצל הקדושת יו"ט, והיה בדעתו לשבות בשבת קודש בסיגט, ויהי בליל ששי אחרי חצות הלילה (שעה שתיים לערך) נכנס פתאום הקדושת יו"ט לחדר השינה שלהם, שם היה ישן גם הבחור המשב"ק, והעירו משנתו וציווהו שיביא לו מיני מזונות. וסיפר בנו, כי הדבר הזה לפלא בעיניו, בידעו שאביו מקפיד מאד שלא להעיר אף אחד מבני ביתו או משמשיו משנתם, ובכל פעם שנכנס לחדרם, היה רגיל לחלוץ מנעליו ויליך בפוזקמאות כדי שלא יקיצם משנתם, על כן הרהר בלבו, שאביו חלוש והוזקק לאכול משהו לחזק כוחו, אבל בהיות הדבר לפלא בעיניו, שוב לא היה בנו יכול לישן כל הלילה, כי רצה לראות מה יהיה בסופו של המעשה. וראה שהקדו"ט נטל את המזונות מיד המשב"ק אבל לא אכלו רק הצניעו סמוך להחלון, והיה דבר זה לפלא גדול, שלא הורגלו בכך לראות את הקדושת יו"ט מצניע מזונות.

בין כך ובין כך עברו מספר שעות ולפנות בוקר בא הרב מנירבאטור לחדר הקדושת יו"ט, ואמר לו, **שבליה קיבל טלגרם שהוא צריך לנסוע לביתו תיכף ומיד,** ועל-כן בא כדי להתברך בברכת פרידה, כי בבוקר נוסע ברכבת מסיגט. הקדושת יו"ט נטל את המזונות מהחלון ואמר לו: "היות שכבודו נוסע דרך עיר נירדה, **ביקשתי שיקח איתו את המזונות ויתנו לאיש פלוני, שהוא חולה מסוכן, כדי שיהיה השיריים לסגולה לרפואה.**" ובשעת מעשה הזכיר הצדיק את דברי האוהב ישראל מאפסא היינו שהש"ת יברך לחמו ומימו של הצדיק העובד את ה', וכל מי שיאכל ויטעום אצלו כלום, ישלח לו הש"ת מבוקשו הצריך לו, כגון רפואה למי שצריך רפואה וכדומה, שאר מבוקשים בגשמיים וברוחניים.

ואמר בנו שהיה זה לפלא גדול בעיניו, לא עצם המופת והרוח הקודש, שחזה הקדושת יו"ט ז"ל מראש שהרב מנירבאטור יבוא בבוקר ושהאיש ההוא צריך רפואה והכין מראש מזונות לשיריים לרפואה, זה לא היה כל כך פלא אצל רבנו, רק הפלא היה בעיניו, מה שאביו אמר על עצמו דברי האוהב ישראל הנ"ל, שהיה דרכו בקודש בהצנע לכת יתירה והסתיר מעשיו מאד, ואז עשה עסק משיריים שלו שמסוגל לרפואה, וזה היה חידוש גדול בעיניו.

האדמו"ר רבי יצחק אייזיק רזנבאום מקליוולנד זצוק"ל - נולד בשנת ה'תרצ"ב (1932) בסטרוז'ניץ. הגיע עם משפחתו לארה"ב לאחר השואה. שם למד אצל רבי הגאון יעקב קמיניצקי וקיבל ממנו סמיכה לרבנות. מיד לאחר נישואיו הוכתר על ידי סביו, האדמו"ר רבי איתמר, לאדמו"ר ועבר לגור בקליוולנד. שם הקים את בית-מדרשו והנהיג את הקהילה במשך שנים רבות. כונה האדמו"ר מקליוולנד. הקים מפעלי חסד והכנסת אורחים ועסק בקירוב רחוקים לדרך השם ולשמירת תורה ומצוות. אורו התגלה לרבים והם דבקו בו. תפילותיו בהשתפכות הנפש משכו אחריו רבים. בשנת ה'תשל"ו (1976) לאחר שנחשף לצרות שעבר העם היהודי בימי מלחמת יום הכיפורים, עלה לישראל. מקורביו ביקשו שיבוא לגור בירושלים או בבני ברק, אבל לבקשת יו"ר המועצה הדתית של רעננה ובהוראת אביו השתקע ברעננה כדי להשפיע על תושבי העיר ולקרב אותם לתורה וליהדות. שם יסד את בית המדרש 'היכל הברכה' ברח' סיני (על שם סבו בעל 'היכל הברכה' מקאמרא). התפרסם כמי שקירב כל יהודי לדרך השם ובפרט את תושבי עירו. הקים תלמוד תורה, גנים ומעונות, 'כולל אברכים', שיעורי תורה, הכנסת אורחים ועוד מפעלי תורה וחסד. רבינו דאג לבנות קריה חסידית והמון אנשים התקרבו ליהדות ולחסידות. לא בכדי בחר רבינו לקרוא את שם הרחוב בו התגורר כל השנים ברעננה, רחוב 'הר סיני', באומרו שמעון קודשו עתיד להיות מקום לקבלת התורה לכל איש. ביתו, שהיו לו יותר מארבעה פתחים, היה פתוח לרווחה.

קיבל כל אחד בסבר פנים יפות במשך כל שעות היממה. כל חייו היו חטיבה אחת של תורה, חסידות ויראת שמיים. מסר את כל חייו כדי להגדיל תורה ולהאדירה. הקים שלוחה של הכולל בבית המדרש בביתר עילית שבראשות בנו האדמו"ר. עשרות רבות סעדו על שולחנו מידי שבת בשבתו. גם במשך ימות השבוע בני ביתו עניים היו. את המיטה עליו הונח לאחר פטירתו בנו מהשולחן הגדול בו ישבו האורחים בכל עת. שמר על עינו בכל מצב ובכל מחיר. הטהרה בבית-הטבילה תפסה מקום מיוחד בחייו המרוממים. הרבי לא הסיח את דעתו בכל שעות היממה מלדבוק בקונו. גם בשנים האחרונות כשסבל יסורים ומכאובים לא ויתר ולו לרגע מלעבוד את עבודת הבורא כראוי. **זכה לגילוי אליהו הנביא.** נפטר ב-ל' שבט ה'תש"פ (2020). חי כ-88 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים סמוך לאוהל האדמו"רים מנדבורנה. עד היום זוכים אנשים שעלו על קברו לראות ישועות מעבר לגדר הטבע. בנו, ממשיך דרכו האדמו"ר רבי אורי לייב, מונה לממלא מקומו וממשיך בדרך אביו במפעלי החסד, קירוב רחוקים והנהלת המוסדות ברעננה ובביתר עילית.

אביו: האדמו"ר רבי ישכר בער מסטרוז'ניץ. **סבא (מצד אביו):** האדמו"ר ר' איתמר מנדבורנה. **אימו:** הרבנית חיה אסתר (בת דודו של אביו, בתו של רבי בערצי מסאטמאר). **אשתו:** בת דודו, בתו של רבי מאיר אייזיקסון, האדמו"ר מראמאן, שהיה חתנו של האדמו"ר רבי איתמר. **בנו:** האדמו"ר ר' אורי לייב (ממשיך דרכו). **מרבתינו:** אביו, האדמו"ר ר' ישכר בער. זקינו, האדמו"ר רבי איתמר מנדבורנה. ראשי ישיבת תורה ודעת, מהר"י שטייץ והרה"ג ר' יעקב קמיניצקי, שזכה לקבל מהם סמיכות חכמים להוראה. **מספריו:** **יתפארת יצחק.**

ההסיפורים הבאים מתוך הספר שיצא ע"י נכדו, הרב צבי פרנקל, על מפעל החיים והחסד של רבינו: לאחר חתונתו, הרבי שכר דירה קטנה לזוג הצעיר בלונג ביץ. בדירה היה חדר שינה אחד, מטבח ופינת אוכל משותף ומסדרון קטן. יום אחד, יהודי ניגש לרבי בביה"כ בין מנחה למעריב. הוא אמר שהוא משולח מארץ ישראל שבא לגייס כספים והוא מחפש מקום לישון. הרבי אמר שהוא יבדוק עם הרבנית. אחרי תפילת מעריב, הרבי אמר ליהודי שהרבנית מסכימה והוא יכול לישון בביתם. הרבי הוציא את השולחן והכיסאות מפינת האוכל ושם מיטה ומזרון. כאשר האורח ראה את המיטה בפינת האוכל, הוא כעס ואמר: "זה נקרא הכנסת אורחים! אני לא מסכים לישון במטבח!". רבינו התייעץ עם הרבנית, והם החליטו לתת לאורח את חדר השינה.

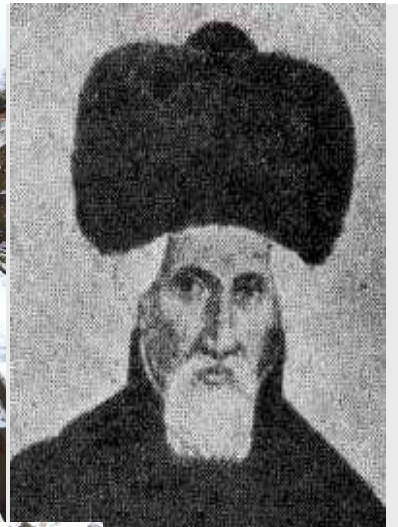
הרבי והרבנית הלכו לישון בפינת האוכל והאורח נכנס לישון בחדר השינה. בעלות הבוקר, הרבי רצה לצאת למקווה. הרבי ניסה להעיר את האורח לתפילת שחרית ונקש על דלת חדר השינה- אבל האורח לא ענה. אחרי מספר דקות, הרבי החליט לפתוח את דלת חדר השינה. החדר היה ריק. הרבי הסתכל וראה שהמיטה מסודרת כאילו לא ישנו שם. הרבי מיהר לבית המדרש לתפילת שחרית ושאל את המתפללים אם מישהו ראה את האורח שהיה כאן אתמול, אבל אף אחד לא ראה אורח! האיש נעלם ויהי לפלא. לימים נכדו, הרב צבי פרנקל, שאל את הרבי: "האם האורח היה אליהו הנביא?". הרבי ענה: "**אבי הקדוש זכה לגילוי אליהו הנביא בליל חג סוכות כשישן בסוכה, ואף ביקש ממנו בקשה שהתקיימה. אני לא זכיתי לבקש...**"

לרעננה, אפילו המתנכלים לקהילות הדתיות והחרדיות בעיר, ידעו לומר לכל מי שנתקע באזור השרון: "ברחוב הר סיני ברעננה יש אדמו"ר שאפשר להתארח אצלו מתי שרוצים". הכנסת אורחים האחרונה של האדמו"ר: ערב שבת שירה פרשת בשלח ה'תש"פ. שבעה עשר ימים לפני פטירתו. רבינו היה חלש מאוד, גופו כחוש וחלוש. הרבי בקושי ירד מהמיטה בעקבות חולשתו האינדיבידואלית. התפילות לא נערכו בביה"כ אלא בבית. הבית 'על גלגלים' וכולם עוסקים סביב האדמו"ר. דקות בודדות לפני כניסת השבת, יהודי הלוקה בעיוורון חלקי נקש בדלת וסיפר: "נתקעתי בצומת רעננה ואין כבר תחבורה ציבורית". העוברים ושבים הפנו אותו לבית רבינו. מיותר לציין כי הוא אכן התארח אצל הרבי שמלופף ביסוריו במשך כל השבת, כשהוא זוכה לחדר שינה וסעודות שבת. במוצ"ש הרבי הובהל לטיפול נמרץ בביה"כ 'מעייני הישועה'. כך היה מהדר בכל כוחותיו במצוות הכנסת אורחים מימי הראשונים עד הרגע האחרון עלי אדמות. צדיקים במיתתם קרואים חיים. ממלכת החסד שהקים האדמו"ר זצוק"ל לא נעצרת לרגע וממשיכה ביתר שאת ע"י בנו ממשיך דרכו, אדמו"ר מקליוולנד שליט"א.

הרב שבתי הכהן כץ זצ"ל בעל הש"ך: נולד בעיר אמסטיביו (פולין) בשנת ה'שפ"ב (1622). כבר בילדותו נודע כעילוי מופלג. ובגיל 12 החל ללמוד בקז'ימייז' בישיבה של ר' יהושע חריף. יחד עם רבו נסע לקראקוב ללמוד בישיבה, שפתח שם ר' יהושע ולאחר מכן נסע ללמוד אצל ר' העשיל מקראקא והתגורר בבית ר' נתן נטע שפירא (בעל ה"מגלה עמוקות"). בהגיעו לווילנה התפרסם כאחד המלומדים הגדולים וכעילוי מופלג. לאחר נישואיו - חותנו דאג לכל צרכיו על מנת שיוכל לשקוד על לימוד התורה, ור' שבתי מונה כדין בוויילנה. למרות גילו הצעיר מונה לחבר ביה"ד של וילנה.

בגיל 24 כתב את ספרו "שפתי כהן", שקיבל את הסכמתם של 18 רבנים מגאוני התקופה, ביניהם ה'תוספות יום-טוב'. בתקופת פרעות הקוזקים, בראשותו של בוגדן חמלניצקי החריבו הפורעים קהילות יהודיות, רצחו, חמסו ושדדו במשך עשר שנים. וכאשר הם הגיעו לעיר הגדולה וילנה והחלו לערוך פוגרומים ביהודים, הצליח רבינו לברוח ללובלין ב-כ"ד תמוז ה'תט"ו (1655). אולם הקוזקים הגיעו ללובלין בחג הסוכות ורצחו גם שם יהודים רבים. רבינו שוב הצליח לברוח לעיר דאנזיץ (צ'נסלובקיה) שם כיהן כרב. משם הוזמן לכהן בלישוי.

גאון בנגלה ובנסתר. מקובל ופייסן. חיבר סליחות מזעזעות לכ' סיון, היום בו נקבע תענית ציבור לזכר 10,000 יהודים הי"ד. נפטר בעיר האלעשוי שבצ'כיה ב-א'

השחיטה הנוראה שביצעו הקוזקים בנמירוב, שם רצחו ביום אחד אדר ראשון ה'תכ"ג (1663). חי כ-41 שנים.

אביו: ר' מאיר הכהן אשכנזי (אב"ד אמסטאוטי ומוהילוב, מח"ס שו"ת גבורות אנשים). **אשתו:** בת ר' בנימין זאב טויבר (חתנו של המהרש"א ושימש כפרנס של ווילנה). **מרבתי:** אביו, ר' מאיר, ר' מאיר מלובלין, ר' יהושע פלק כץ (מח"ס סמ"ק), ר' אברהם יהושע העשל מקראקא. **חברותא:** ר' יהושע העשיל (מח"ס מגיני שלמה). **חתיני:** ר' מנחם מאניש. ר' העשיל. **בנו:** ר' משה. **מספריו:** **ישפתי כהן** - על יו"ד וחושן משפט **ינקודות הכסף** - השגות על הט"ז **ימגילה איפה** - על מעשי הרצח של הקוזקים באוקראינה **יפועל צדק-מניין המצוות לפי ימות השבוע יתקפו כהן** - על דיני תפיסה **יגבורות אנשים** - על אבן העזר

אירע פעם ולרבינו היה דין ודברים בענייני ממונות עם אחד מנכבדי הקהילה. הסכימו ביניהם לבוא לפני רב לדין תורה. אך למי יפנו? הן הש"ך מוכר וידוע כגדול בתורה, וכל רב עלול, חלילה, לשאת לו פנים בדין. כיוון שכך, החליטו להתדיין בעיר מרוחקת בבית דין של רב אשר אינו מכיר את הש"ך. בטרם יצאו לדרך עיין הש"ך שוב ושוב בספרי הלכה ראשונים ואחרונים, ואכן, **לפי כל המקורות נמצא שהצדק עימו.** לאחר נסיעה ממושכת התיצבו השנים לדין תורה. הרב, אכן, לא הכיר את הצדדים, ושמע את טענותיהם בלא כל פניה אישית. היה זה עניין מסובך, ועל כן לא מיהר הרב לחרוץ את פסק הדין, אלא ביקש מהצדדים לבוא שוב ביום המחרת.

לאחר שהלכו, הוסיף הרב לעיין בנושא מכל צדדיו, ולבסוף לאחר שעות מרובות הגיע להחלטה, **שפסק הדין אינו לטובת הש"ך.** כששמע הש"ך ביום המחרת כי יצא חייב בדין התפלא מאוד וביקש מהרב, שיראה לו על מה הסתמך בפסק הדין. אמר הרב "ענייניכם נראה לי מסובך מאוד, ובתחילה אמנם סברתי, כי הצדק עמך. אך בכל זאת הוספתי לעיין בדבר. ואכן, מצאתי ספר חדש פירוש על ה"שולחן ערוך" שהגיע לידי לאחרונה, ובו ראיתי סברות ישרות ומעמיקות בנושא הסכסוך. מהן משתמע כי הצדק אינו עמך". ובדבר קם הרב ופנה אל ארון הספרים, הוציא מאחד התאים ספר חדש, דפדף בו ולבסוף הראה אותו לש"ך. הביט רבינו בספר ופער פיו בתדהמה, **מדובר בספר, שהוא חיבר ה"שפתי כהן!"** עיין הש"ך בפירושו, ומצא בו ללא כל ספק, כי הצדק עם בעל דינו! והוא בעצמו פסק כך. לא יכול עוד להבליג וגילה לרב, כי הוא מחבר הספר. הופתע הרב והתרגש לראות לידו את הרב הדגול בכבודו ובעצמו, והמילים נעתקו מפיו. אך הש"ך אמר, "ראה כמה גדולים דברי חכמינו, שאמרו, אין אדם רואה חובה לעצמו!"

מובא בספר "בצילו חמדתי" סיפור מופלא על הש"ך המראה עד כמה גדולה אמירת הצדיק, וככל היוצא מפי הצדיק - יעשה הקב"ה: סיפור הגאון מטשעבין, רבי דב בעריש ויידנפלד זצ"ל: רבינו הש"ך זצ"ל הגיע פעם לקאליש ודרש דרשה בבית המדרש. רבינו ה"מגן אברהם" נכח בעת הדרשה. לאחר הדרשה הלך המגן אברהם לאכסניית הש"ך ופלפל עם הש"ך בחריפות ובבקיאות בכל מכמני הש"ס, והיו הדברים מאירים ושמחים כנתינתן מסיני.

והנה באמצע התלהטות שיחתם התורנית, באו אנשי הבית בבהלה והודיעו לש"ך, שיש חולה מסוכן בעליית הבית הנוטה למות ברגעים הקרובים, ומכיוון שהש"ך כהן, עליו לצאת מיד מהבית (כדי שלא ייטמא חלילה בטומאת מת). הש"ך שהיה באמצע רחתת לימודו, הפשיל את שרוולו ונתן בכל עוז דפיקה על השולחן ואמר: "**אני מצווה להמתין!**". לתדהמת הנוכחים נתקיים לעיניהם "ככל היוצא מפיו יעשה!". שיחת הש"ך עם המג"א נמשכה, והחולה הוסיף לחיות. מסיימו לדבר, ויהי אך יצא הש"ך מפתח הבית, נפטר החולה בעליה.

הרב שבתי הכהן כץ זצ"ל בעל הש"ך: נולד בעיר אמסטיביו (פולין) בשנת ה'שפ"ב (1622). כבר בילדותו נודע כעילוי מופלג. ובגיל 12 החל ללמוד בקז'ימייז' בישיבה של ר' יהושע חריף. יחד עם רבו נסע לקראקוב ללמוד בישיבה, שפתח שם ר' יהושע ולאחר מכן נסע ללמוד אצל ר' העשיל מקראקא והתגורר בבית ר' נתן נטע שפירא (בעל ה"מגלה עמוקות"). בהגיעו לווילנה התפרסם כאחד המלומדים הגדולים וכעילוי מופלג. לאחר נישואיו - חותנו דאג לכל צרכיו על מנת שיוכל לשקוד על לימוד התורה, ור' שבתי מונה כדין בוויילנה. למרות גילו הצעיר מונה לחבר ביה"ד של וילנה.

בגיל 24 כתב את ספרו "שפתי כהן", שקיבל את הסכמתם של 18 רבנים מגאוני התקופה, ביניהם ה'תוספות יום-טוב'. בתקופת פרעות הקוזקים, בראשותו של בוגדן חמלניצקי החריבו הפורעים קהילות יהודיות, רצחו, חמסו ושדדו במשך עשר שנים. וכאשר הם הגיעו לעיר הגדולה וילנה והחלו לערוך פוגרומים ביהודים, הצליח רבינו לברוח ללובלין ב-כ"ד תמוז ה'תט"ו (1655). אולם הקוזקים הגיעו ללובלין בחג הסוכות ורצחו גם שם יהודים רבים. רבינו שוב הצליח לברוח לעיר דאזניץ (צ'כוסלובקיה) שם כיהן כרב. משם הוזמן לכהן בלישוי.

גאון בנגלה ובנסתר. מקובל ופייטן. חיבר סליחות מזעזעות לכ' סיון, היום בו נקבע תענית ציבור לזכר 10,000 יהודים הי"ד. נפטר בעיר האלעשוי שבצ'כיה ב-א' אדר ראשון ה'תכ"ג (1663). חי כ-41 שנים.

אביו: ר' מאיר הכהן אשכנזי (אב"ד אמסטאוטי ומוהילוב, מח"ס שו"ת גבורות אנשים). **אשתו:** בת ר' בנימין זאב טויבר (חתנו של המהרש"א ושימש כפרנס של ווילנה). **מרבותיו:** אביו, ר' מאיר, ר' מאיר מלובלין, ר' יהושע פלק כץ (מח"ס סמ"ק), ר' אברהם יהושע העשל מקראקא. **חברותא:** ר' יהושע העשיל (מח"ס מגיני שלמה). **חתניו:** ר' מנחם מאניש. ר' העשיל. **בנו:** ר' משה. **מספריו:** **ישפתי כהן**- על יו"ד וחושן משפט **ינקודות הכסף**- השגות על הט"ז **ימגילה איפה**- על מעשי הרצח של הקוזקים באוקראינה **יפועל צדק-מניין המצוות לפי ימות השבוע יתקפו כהן**- על דיני תפיסה **יגבורות אנשים**- על אבן העזר.

כאשר רבינו התגורר באוסטריה פרצה מלחמה בין אוסטריה לצרפת. משגברה המלחמה כבשו חיילי צרפת את העיר, והחלו לעבור מבית לבית ולרצוח את התושבים בדם קר. כאשר הגיעו לבית רבינו, הרבנית מתה במקום מהפחד. הרב נותר עם בתו בת ה-5. הוא הרים את הילדה על כתפיו ונמלט ליער. כאשר הגיע למעבה היער גילה כי ממולו באה פלוגת חיילים נוספת! הרב רץ במהירות. תוך כדי מנוסה נשמטה בתו מעל כתפיו והרב שנס במהירות עצומה ובפחד כלל לא חש בדבר. לא חלף זמן רב ואל המקום בו היתה מוטלת הפעוטה התקרבו חיילי צרפת ובראשם המלך. "הביאו את הילדה הזאת!" פקד. ציווה המלך להגיש לילדה ארוחה אך היא סירבה לגעת במזון וסיפרה כי היא יהודיה ומאז הוגש לה פירות וירקות בלבד. בסיכומו של עניין החליט כי הילדה שמצא ביער תגדל בביתו ותהיה כאחות לבתו היחידה.

בת המלך היתה בת גילה של בת הש"ך. באחד הלילות הקיצה בת הרב והבחינה בנחש הכרוך על צווארה של בת המלך. לקול זעקוטיה באו משרתי המלך והרגו את הנחש וכך ניצלה בת המלך ממוות! חלפו השנים ושתי הילדות הגיעו לשנת ה-12. באחת הלילות פרצה שרפה בארמון. בת הרב הקיצה בבהלה משנתה וגילתה כי החדר אפוף בלהבות. בלי לחשוב פעמים, קרבה לחלון וקפצה בעדו החוצה ורצה כל עוד נפשה בה. רגליה נשארה לעבר המדבר הגדול. במרוצתה נקלעה לחבורת שודדים אלימים, שהחליטו למוכרה.

השודדים פנו לעיירה סמוכה ודרשו בעבורה 500 דינרי זהב ואחד מהעשירים פדה אותה. ברבות הימים העשיר חיתן את בנו עם בת הש"ך. לימים הגיע לעיר שר שגזר על היהודים לשלם לו סכום כסף עצום. התברר כי השר הוא חתן המלך! היא הבינה שהשר התחנן עם בת המלך איתה גדלה. בבוקר הלכה אל בית השר. בפתח הודיעה כי תופרת היא במקצעה. אשת השר הסכימה ולאחר מכן סיפרה לה מי היא. היא ביקשה מחברתה שתודיע למלך שהיא בחיים והמלך שלח מתנות רבות לחתונה כתמורה על הבשורה הטובה והשר ביטל את הגזרה.

חלפו שנתיים מאותו מאורע. באחת הימים הגיע רב אל העיר ונשא דרשה. כל בני הקהילה נאספו להאזין לדרשה. בין הנשים היתה גם בת הרב. קולו של הרב הדורש נשמע באוזניה דומה עד מאוד לקול אביה. עוד באותו היום ביקשה מבעלה: "הזמן את הרב האורח לסעוד בביתנו", והרב, אכן, בא לסעודה. בזמן האוכל סיפר הרב, "בת חמש שנים היתה אז בתי. ובימי המלחמה, בעת שנמלטתי אל היער". סיים האורח את סיפורו בקול רועד, "נעלמו עקבותיה". עתה לא היה ספק בלב בעלת הבית: האורח היושב ליד השולחן אינו אלא אביה! "אבא!" פרצה בהתרגשות, "אני היא בתך! אני היא אותה ילדה קטנה שהלכה לאיבוד ביער!". כשנודע כי אותה אשה, שנפדתה בהיותה נערה משבי אינה אלא בתו של הש"ך, אמרו: "אין זה פלא שניסים כאלו אירעו לה הרי בכל השנים, ואפילו בהיותה פעוטה, הקפידה על מאכליה ולא טימאה עצמה במאכלות אסורים". והיה מי שהוסיף: "אכן, ניכר עליה, שבתו של אדם גדול ומורם מעם היא!".

השחיטה הנוראה שביצעו הקוזקים בנמירוב, שם רצחו ביום אחד אדר ראשון ה'תכ"ג (1663). חי כ-41 שנים.

רבי אברהם בן מאיר בן עזרא (ראב"ע) זצ"ל: נולד בטודלה שבספרד בשנת ד'תתנ"ב (1092). משורר, בלשן, רופא, פילוסוף, עסק גם באסטרונומיה, מתמטיקה ובאסטרונומיה. עני מרוד וחכם מופלג. גאון בנגלה ובנסתר, בעל רוח הקודש. חיבר מאות שירי קודש וחול. ביניהם הפיוט הידוע 'אגדלך'. בשנת ד'תת"ק (1140) עזב את ספרד לאחר הפוגרומים והגיע לאיטליה. שם הפיץ את הסגנון הספרדי של השירה. התגורר בעיר סולירנו, שבה הייתה קהילה יהודית מהגדולות באיטליה, אך אנשי הקהילה לא קיבלוהו בכבוד הראוי לו. עבר לעיר לוקא, ולאחר כשנה עבר למנטובה.

לאחר שחלה במחלה קשה, והיה על ערש דווי, נדר לכתוב פירוש על התורה, כאשר הבריא עבר לוורונה, ולאחר שסיים את פירושו לתורה העתיק מושבו לעיר בידרש שבצרפת, מקום מושב חכמים ביניהם ר' יצחק בן יהודה הנשיא ור' אברהם בן חיים, שקיבלוהו בכבוד והללו אותו. רבנו יעקב תם שלח אליו שירי כבוד ותהילה והתכתב עמו.

הראב"ד כתב שר' אברהם ברא בריה על פי ספר יצירה והעמידו לפני רבנו תם, על מנת להראות לו כמה כוח יש באותיות התורה והרמב"ם ציווה את בנו שילמד רק בספריו של האבן עזרא. בדרכו חזרה לספרד נודע לו - כי בנו נפטר ומרוב צער בהגיעו לעיר קלהורה אמר על עצמו: 'ואברהם בן חמש ושבעים שנה בצאתו מחרון אף העולם' והחזיר את נשמתו לבורא. נפטר בא' אדר א' ד'תתקכ"ז (1167) בכפר כבול. חי כ-75 שנים.

אביו: ר' מאיר. **בנו:** ר' יצחק. **מספריו:** **ברכת אברהם** - על משלי **יוסף אברהם** - על מגילת אסתר **ייסוד מורא** - ביאור שיטתו הפילוסופית **יסוד היסוד** - דקדוק הלשון **יסוד הלוחות** - לוחות אסטרונומיים **יסוד העיבור** **יסוד השם** - על סוד ה' המפורש **יסוד מאזניים** - דקדוק. לשון הקודש **ערוגת החכמה** - מציאות השם **פירושים לתנ"ך** - על התורה, חמש מגילות, ישעיה, תרי עשר, תהילים, איוב ודניאל • **שפה ברורה** - משפטי הלשון ודקדוק האותיות **ישפת יתר** **יסוד המספר** - אריתמטיקה **יסוד האחד** - על המספרים 1-9 • **מספריו האסטרונומיים:** ראשית חכמה, ספר הטעמים, משפטי המזלות, ספר המולדות, ספר המבחרים, ספר המאורות, ספר העולם, ספר מפתח שלמה **ועוד רבים.**

בעיר רומא גזרו שליטיה גזרה אכזרית: **בכל שנה חייבת קהילת היהודים לתת לידי הנוצרים יהודי אחד בשבוע לפני חג הפסחא.** גזרה נוראה זו עמדה בעיניה במשך מספר שנים וכל תחבולות היהודים לבטלה לא הועילו, וכשהגיע השבוע המר היו מפילים גורל על הבחורים, והבחור שנלכד בגורל היה נמסר כקורבן העדה לידי הנוצרים.

הרשעים היו שמים אותו בתוך חבית יין גדולה של עץ, ומסביב לחבית היו תוקעים מסמרים גדולים מברזל אל חלל החבית מבפנים. **לתוך חבית זו היו מכניסים את הבחור היהודי וסותמים את החבית ומגלגלים את החבית בכל רחובות העיר, והיו מזמרים בקול ושמה, עד שהיה מוסר את נשמתו לבורא.**

והנה שנה אחת עלה בגורל בחור שהיה חתן וזמן חופתו נקבע לאותו שבוע. ובעת שהפילו את הגורל, היה הכל מוכן לסעודת החתן והכלה והקרואים כבר באו. ושמתם הפכה לתוגה, והכול היה שרויים באבל כבד על החתן, ועל גורלו שעלה לו, **ועיניהם של הקרואים היו זולגות דמעות, ותעל זעקתם לשמיים.**

רצה הבורא יתברך לעד ונזדמן רבי אברהם אבן עזרא לרומא, כשהגיע לעיר שמע כל הבכיות והזעקות, ושאל לפרש הבכיות והזעקות. סיפרו לו את צרתם – ואז הרב אמר להם: "תשועת ה' כהרף עין. אל תדאגו ואל תפחדו. **מסרו אותי במקום החתן לנוכרים, ואת החתן תכניסו לחופתו.**" אמרו לו: "איך נתאכזר אליך, ואתה אורח שבאת ללון אצלנו וניתן אותך לטרף בידי חיות רעות ואכזריות!?" אמר להם: "אני הולך בעצת ה'".

סוף דבר שמעו לבקשתו ומסרו אותו בידי הרשעים, לקחוהו הנוכרים והביאוהו קודם כל אל בתי היראה שלהם, כדי שכל העם ישחקו עליו, שכך היה מנהגם, ושאלו אותו: "מה חפצו לפני שימות?" שכן המנהג לשאול את המוצא להורג לעשות לו חפצו האחרון, אמר להם רבי אבן עזרא: "**הביאו לי קערה זדלי מים לרחוץ רגליי**", מלאו את בקשתו. והנה להפתעת הכל, ציווה על אחד הפסלים, שהיו ניצבים שם מעץ ומאבן מכסף ומזהב, אמר לו: "לך והבא לי דלי מים".

אף על פי שהפסלים הם מעץ ומאבן לא ימושו ידיהם ורגליהם, נעזר הצדיק בשמות קדושים, והיה נראה להם שהפסל רץ והביא לו **דלי מלא מים.** ציווה על פסל אחר: "**לך חמם לי המים על האש שיהיו נעימים לרחיצה**", מיד רץ הפסל עם הדלי ולאחר רגעים מעטים חזר העמיד לפניו את הדלי שהיה מעלה אדים וחזר למקומו. אחר ציווה לפסל שלישי: "**בוא חלוץ נעליי**", מיד ירד הפסל, כרע על ברכיו חלץ נעליו וחזר למקומו, **ציווה על פסל אחר, שיבוא ויוציא לו את הגרביים, מיהר הפסל ועשה את רצונו.**

בסוף פנה אל הפסל הגדול מאחיו ואמר לו: "**בוא רחץ רגליי במים האלו ואחר תשתה אותם!**", והפסל כבר הזיז את רגלו וביקש לרדת, ראו כל העם ונפלה עליהם אימה ופחד גדול וגעו כולם בבכי ואמרו: "איך נראה את קדושינו רוחץ את רגליו של היהודי, ולאחר מכן ישתה את המים!?" התחננו לרב שיוותר לפסל מעשות זאת ולא רצה, **עד שהבטיחו לו לבטל את הגזרה הרעה, ולא הסכים, עד שכתבו וחתמו שלא ישובו לחדש גזרה זו לעולם, וכך ניצל מידיהם הרב אברהם אבן עזרא והציל כמה נפשות מישראל וממיתות משונות אלו, ואותו יום כל שנה עשו אותו יהודי רומא יום טוב ומתנות לאביונים אשרי דורו שהכירו את הרב הגאון אבן עזרא.**

רבי אברהם בן מאיר בן עזרא (ראב"ע) זצ"ל: נולד בטודלה שבספרד בשנת ד'תתנ"ב (1092). משורר, בלשן, רופא, פילוסוף, עסק גם באסטרונומיה, מתמטיקה ובאסטרונומיה. עני מרוד וחכם מופלג. גאון בנגלה ובנסתר, בעל רוח הקודש. חיבר מאות שירי קודש וחול. ביניהם הפיוט הידוע 'אגדלך'. בשנת ד'תתק"ק (1140) עזב את ספרד לאחר הפוגרומים והגיע לאיטליה. שם הפיץ את הסגנון הספרדי של השירה. התגורר בעיר סולירנו, שבה הייתה קהילה יהודית מהגדולות באיטליה, אך אנשי הקהילה לא קיבלוהו בכבוד הראוי לו. עבר לעיר לוקא, ולאחר כשנה עבר למנטובה.

לאחר שחלה במחלה קשה, והיה על ערש דווי, נדר לכתוב פירוש על התורה, כאשר הבריא עבר לוורונה, ולאחר שסיים את פירושו לתורה העתיק מושבו לעיר בידרש שבצרפת, מקום מושב חכמים ביניהם ר' יצחק בן יהודה הנשיא ור' אברהם בן חיים, שקיבלוהו בכבוד והללו אותו. רבנו יעקב תם שלח אליו שירי כבוד ותהילה והתכתב עמו.

הראב"ד כתב שר' אברהם ברא בריה על פי ספר יצירה והעמידו לפני רבנו תם, על מנת להראות לו כמה כוח יש באותיות התורה והרמב"ם ציווה את בנו שילמד רק בספריו של האבן עזרא. בדרכו חזרה לספרד נודע לו - כי בנו נפטר ומרוב צער בהגיעו לעיר קלהורה אמר על עצמו: 'ואברהם בן חמש ושבעים שנה בצאתו מחרון אף העולם' והחזיר את נשמתו לבורא. נפטר ב-א' אדר א' ד'תתקכ"ז (1167) בכפר כבול. חי כ-75 שנים.

אביו: ר' מאיר. **בנו:** ר' יצחק. **מספריו:** **ברכת אברהם** - על משלי. **יוסף אברהם** - על מגילת אסתר. **ייסוד מורא** - ביאור שיטתו הפילוסופית. **ספר היסוד** - דקדוק הלשון. **ספר הלוחות** - לוחות אסטרונומיים. **ספר העיבור** - ספר השם - על סוד ה' המפורשי. **ספר מאזניים** - דקדוק. לשון הקודש. **יערוגת החכמה** - מציאות השם. **פירושים לתנ"ך** - על התורה, חמש מגילות, ישעיה, תרי עשר, תהילים, איוב ודניאל. **שפה ברורה** - משפטי הלשון ודקדוק האותיות. **ישפת יתר** - ספר המספר - אריתמטיקה. **ספר האחד** - על המספרים 1-9. **מספריו האסטרונומיים:** ראשית חכמה, ספר הטעמים, משפטי המזלות, ספר המולדות, ספר המבחרים, ספר המאורות, ספר העולם, ספר מפתח שלמה ועוד.

סיפור נישואיו של רבינו הינו מופלא ביותר. בת יחידה הייתה למשורר האלוקי רבינו יהודה הלוי זצ"ל, שהגיעה לפירקה, מושלמת בכל המעלות הייתה, וכל מה שהוצע לה דחתה. אמר הרב: "חכמינו הורונו, בתך בגרה שחרר עבדיך ותן לה! **הראשון שיבוא בשער הבית, יהיה לה לחתן!** יהיה מי שיהיה, עני או עשיר, מיוחס או בן אשפתות, חכם או טיפש". שמעה אשתו וחששה. שמה כסא בחלון הנשקף לשער כדי להרחיק זרים מבעוד מועד. בחצות, ראתה אשת הרב נער רועים עטוף בבגד עיזים ומקלו ביד, הולך ובא אל שער הבית ושוכב תחתיו, חרדה ומיהרה אליו: "מה לך פה", לחשה ברגש, "קח כיכר לחם ושא רגליך, כי עוד מעט יצא הרב להתפלל, ויתקל בך!". רטן הרועה: "איני צריך לכיכרך, צריך אני מחסה לגשם". נסוגה לאחור, ואת השער סגרה, יחלה בלבה שיקום הרועה בטרם יצא בעלה, אך לא כך היה, באשמורת הבוקר פתח הרב את השער, וראה את הרועה.

"מי אתה, בני? שאל הרב. השיב ההלך: "יהודי מסכן". "מה לך כי תשכב על המפתן, בוא ברוך ה', ואציעה לך מיטה", הזמינו הרב. אולם הנער סירב. אמר הרב: "כרצונך, אבקשך להמתין לי כשעה עד שאשוב מהתפילה ונסעד יחד". שב הרב מביתה כוהביא עמו מניין אנשים. קרא לבתו וערך משתה אירוסין והכין את החופה. ביקש הרב להלבישו בבגדים נאים. אמר החתן: "בגד עיזים מחמם את בשרי". ביקש שיסתפר. אמר החתן: "שערי מחמם את ראשי". ביקש שילבש מנעלים לרגליו. סירב החתן: "כל ימי הורגלתי לילך יחף". כשהגיע יוה"כ, שוב ביקש הרב מחתנו שיחליף את בגדיו לרגל היום הקדוש. אולם הבחור סירב. נאנחה הרבנית ואמרה: "ראה, מה גדולה החרפה שהעטית עלינו". הלך הרב לטבול. לבש את גלימת החג והלך לתפילת הערבית, הלך חתנו לצידו, ובגד העיזים לגופו. נכנס הרב לבית האלוקים, וחתנו נשאר בחצר, שם ראשו בין ברכיו ונרדם. עברו הכל על פניו ונדו בראשם למזלו של הרב.

תפילת ערבית הסתיימה, והחלו לומר סליחות. לפתע נכנס לביה"כ אדם, ופניו קורנות. עלה לבימה. פתח הזר את פיו והחל משורר בנעימה פיוט אשר לא שמעו מעולם. בסיום סב על עקבותיו ויצא. הכל השתאו בשל היותו זר להם. למחרת היום, השכים הרב באשמורת והלך לביה"כ. לפתע עבר רחש בקהל. הזר פילס דרך בין המתפללים. פניו מכוסים בטליתו. עלה לבימה, והחזן פינה את מקומו ביראת כבוד. **הזר עמד והתפלל כל התפילות כולם בלא הפסק, ברצף אחד.** הקהל הלך שבי אחר קולו הנעים ונעימותו הערבות.

לאחר תפילת הערבית, יצאו לקדש את הלבנה. יצא הרב ונתקל בחתנו המנומנם, אמר: "קום, כי פנה היום, עת האוכל הגיע!" - "אוכל" אמר הרועה ועיניו נצצו.. נד הרב בראשו ואמר בליבו: "אילו ידע מה הפסיד! עונג רוחני כפי שחוינו אותו כיום, אין שווה לו". לאחר קידוש הלבנה, חיפש הרב את הזר כדי להזמין לסעוד עימו, ולא מצאו. תמה הרב וחזר לביתו וחתנו משתרך אחריו. "אבא" פנתה בתו, "למה אינך אוכל?". נהם נער הרועים: "אם אינך אוכל, אפתח אני באכילה". הביט בו הרב בחמלה ואמר: "אכול לשובע נפשך!". חתנו סיים את אכילתו והלך. לפתע נשמעו נקישות בדלת. בתו אמרה לאביה: "איש נמצא בפתח". קם הרב וראה את האורח שהתפלל כשטלית מכסה את ראשו. כל הלילה שוחחו בדברי תורה. עם אור הבוקר אמר האורח: "שלחני, כי עלה השחר!".

אמר הרב: "אורחי תהיה", והאורח בשלו: "הניחני ואלך לדרכי". גדול היה צערו של הרב, עד שנכנסה בתו ופנתה לזר ואמרה: "**עד מתי תצער את אבי?**" ולאביה אמרה: "**הלא תכיר את בעלי?**" נעתקו המילים מפי הרב. לבסוף שאל: "בני, מדוע תתנכר כך להתבזות לעין כל?" אמר: "כי אמרו חז"ל, שכל הנהנה מדברי תורה, נוטל חייו מן העולם. והמשתמש בכתרו של מלך - יחלוף מארץ החיים". אמר לו הרב: "איש אינו דוחק בך להשתמש בכתרה של תורה ולהנות מכבודה, אבל אייחד לך חדר בביתי ותאכל על שולחני!" הסכים, והארץ האירה מתורתיו ומפיוטיו, **הוא רבינו אברהם אבן עזרא זצ"ל**

רבי אברהם בן מאיר בן עזרא (ראב"ע) זצ"ל: נולד בטודלה שבספרד בשנת ד'תתנ"ב (1092). משורר, בלשן, רופא, פילוסוף, עסק גם באסטרונומיה, מתמטיקה ובאסטרונומיה. עני מרוד וחכם מופלג. גאון בנגלה ובנסתר, בעל רוח הקודש. חיבר מאות שירי קודש וחול. ביניהם הפיוט הידוע 'אגדלך'. בשנת ד'תתק"ק (1140) עזב את ספרד לאחר הפוגרומים והגיע לאיטליה. שם הפיץ את הסגנון הספרדי של השירה. התגורר בעיר סולירנו, שבה הייתה קהילה יהודית מהגדולות באיטליה, אך אנשי הקהילה לא קיבלוהו בכבוד הראוי לו. עבר לעיר לוקא, ולאחר כשנה עבר למנטובה.

לאחר שחלה במחלה קשה, והיה על ערש דווי, נדר לכתוב פירוש על התורה, כאשר הבריא עבר לוורונה, ולאחר שסיים את פירושו לתורה העתיק מושבו לעיר בידרש שבצרפת, מקום מושב חכמים ביניהם ר' יצחק בן יהודה הנשיא ור' אברהם בן חיים, שקיבלוהו בכבוד והללו אותו. רבנו יעקב תם שלח אליו שירי כבוד ותהילה והתכתב עמו.

הראב"ד כתב שר' אברהם ברא בריה על פי ספר יצירה והעמידו לפני רבנו תם, על מנת להראות לו כמה כוח יש באותיות התורה והרמב"ם ציווה את בנו שילמד רק בספריו של האבן עזרא. בדרכו חזרה לספרד נודע לו - כי בנו נפטר ומרוב צער בהגיעו לעיר קלהורה אמר על עצמו: 'ואברהם בן חמש ושבעים שנה בצאתו מחרון אף העולם' והחזיר את נשמתו לבורא. נפטר ב-א' אדר א' ד'תתקכ"ז (1167) בכפר כבול. חי כ-75 שנים.

אביו: ר' מאיר. **בנו:** ר' יצחק. **מספריו:** **ברכת אברהם** - על משלי. **יוסף אברהם** - על מגילת אסתר. **ייסוד מורא** - ביאור שיטתו הפילוסופית. **ספר היסוד** - דקדוק הלשון. **ספר הלוחות** - לוחות אסטרונומיים. **ספר העיבור**. **ספר השם** - על סוד ה' המפורשי. **ספר מאזניים** - דקדוק. לשון הקודש. **יערוגת החכמה** - מציאות השם. **פירושים לתנ"ך** - על התורה, חמש מגילות, ישעיה, תרי עשר, תהילים, איוב ודניאל. **שפה ברורה** - משפטי הלשון ודקדוק האותיות. **ישפת יתר**. **ספר המספר** - אריתמטיקה. **ספר האחד** - על המספרים 1-9. **מספריו האסטרונומיים:** ראשית חכמה, ספר הטעמים, משפטי המזלות, ספר המולדות, ספר המבחרים, ספר המאורות, ספר העולם, ספר מפתח שלמה ועוד.

הראב"ד כתב שרבינו ברא בריה על פי ספר יצירה והעמידו לפני רבנו תם על מנת להראות לו כמה כוח יש באותיות התורה והרמב"ם ציווה את בנו שילמד רק בספריו של האבן עזרא. בדרכו חזרה לספרד נודע לו כי בנו נפטר ומרוב צער בהגיעו לעיר קלהורה אמר על עצמו: 'ואברהם בן חמש ושבעים שנה בצאתו מחרון אף העולם' והחזיר נשמתו לבורא.

כאשר הגיע למצרים ושמעו של הרמב"ם בא לפניו, ביקש לעמוד על גדלותו. פנה הוא אל ביה"ח שהקים הרמב"ם. עד מהרה הגיע לפניו רופא ושאל לצרכיו. רבינו ענה: "אני סובל ממחוסים בכל גופי". הורה הרופא על הרב לשכב באחד המיטות. "מחר יגיע לכאן הרמב"ם, והוא יקבע את דרכי הטיפול לבעייתך". למחרת בבוקר, אחד הרופאים הוביל את הרמב"ם לחדרים במ שכנו החולים החדשים. כאשר הוא הגיע לאבן-עזרא וראה את מצבו, הבין מיד והצמיד פתק בו כתב הרמב"ם: "**המחלה: עוני דלות ומחסור. התרופה: 400 זהובים**". התפעל והתפעם האבן עזרא מגדלותו של הרמב"ם בקושר אבחנתו בין חולי הגוף ובין חסרון כיס. עד מהרה ניצב מול דלתו של הרמב"ם ובו הוא מתוודע בשמו. הרמב"ם החל ללמוד עם האבן עזרא תוך כדי שהוא מתפעל מגדלותו של האבן עזרא.

ח י יסורין היו מנת חלקו, האבן-עזרא מבכה את מר גורלו, ואף מטיב להציג זאת בשיריו, הוא מתבטא "אוֹהֵה לְאִישׁ עֵנִי - נוֹלַד בְּלִי כּוֹכַב!". והוא מתאר את חוסר מזלו בכך שאם ינסה למכור נרות- השמש לא תשקע לעולם. אם הוא ימכור תכריכים- אף אדם לא ימות.

מסופר שפעם אחת ביקש ר' יהודה הלוי להעשיר את רבינו. חיכה לשעת כושר שיעבור האבן עזרא ליד ביתו. כשראהו מרחוק, מיהר ר' יהודה לקחת כיס זהובים, וזרק אותו מחלון ביתו. כיס הזהובים נקרע והמטבעות התפזרו לכל עבר בקול רעש גדול. הררה ר' יהודה: "**עוד מעט יגיע האבן-עזרא וימצא את הזהובים הרבים, הרי הם אבדה מותרת וכך לא יצטער כי הזדקק למתנת בשר ודם**".

התפלא ר' יהודה כשראה את האבן-עזרא מגיע כאשר הוא כסומא ומגשש בידיו את הכתלים וכך עובר על הזהובים מבלי להשיגיה בהם. ירד ר' יהודה ואסף את הזהובים. לימים, שאל את האבן עזרא לפרש התנהגותו זו, בציינו: "אני יודע שכל צעד שלך מדוד, ילמדנו רבינו, מה ראה להתנהג כסומא?". האבן עזרא ענה: "חשבתני אלא על מצבם הדחוק של משפחתי. לאחר מכן גערתי בעצמי, האומנם מצבי כה רע?! הן אני בריא. **לו הייתי סומא מה קשה היה מצבי**, וכדי להוציא מחשבה זרה זו מראשי, החלטתי להרגיש כיצד סומא מרגיש כאשר הוא הולך בדרכו, לכך עצמתי את עיני עד הגיעי לביתך". ראה ר' יהודה כי מן השמיים מונעים מהאבן עזרא להתעשר, ולא ניסה שנית להנות אותו.

חידות רבות כתב האבן-עזרא, מחשבתו היתה מהירה כברק. פעם ברוכבו על גמל בדרכו לטולדו ראה שלושה אנשים עומדים על אם הדרך אשר שמע צעקותיהם החריד את המקום ולידם 17 גמלים. ניגש הרב לאחד מהם ושאלו: "על מה כל הריב?", ענה הלה: "אחים אנחנו, והנה אבינו נפטר וכך אמר: **הבכור-יטול מחצית, השני- שלישי והשלישי- תשיעית**. עתה מתקשים אנו לבצע את צוואת אבינו, כיצד ניתן לחלק 17 גמלים ל-2? איננו מצליחים להגיע לעמק השווה". "נראה כי אדם חכם אתה", ציין האח השני והוסיף: "אולי תוכל לעזור לנו לקיים את צוואת אבינו?". השיב להם האבן-עזרא: "**צרפו ל-17 הגמלים את הגמל שלי. ועתה, מחצית מ-18 הוא 9. אותם יקח האח הגדול. שלישי מ-18 הם 6, אותם יטול האח השני, ותשיעית מ-18 הם שני גמלים אותם יטול האח השלישי, בסה"כ חילקנו 9+6+2=17 גמלים, ועתה האחרון הוא רכושי**", וכך המשיך הרב בהותירו אותם מתפללים ומתפעלים נוכח החוכמה למציאת פיתרון כה פשוט שלא עלה בידם.

האדמו"ר הרב ברוך הלברשטאם מגארליץ זצ"ל - נולד בשנת ה'תקפ"ט (1829) ברודניק (בנו החמישי של אביו). נקרא על שם הגה"ק רבי ברוך פרנקל זי"ע הידוע ע"ש ספרו ה'ברוך טעם' (אבי אמו), שנסתלק כשנה קודם לידתו. כבר בעודו צעיר לימים נתפרסם בחכמתו ובצדקתו. בשנת ה'תרמ"ג (1882) עלה על כס הרבנות ברודניק, ושמו יצא ברבים כגאון וצדיק מובהק, מקים עולה של תורה. בשנת ה'תר"נ (1889), שנה לאחר פטירת דודו (ר' שמואל טייטלבוים), חזר לכהן בגורליץ (כאשר את מקומו ברודניק מילא בנו הגה"ק רבי צבי הירש).

גאון בנגלה ובנסתר. מלומד בניסים. רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. ענוותן. הסתיר את מדרגותיו ובהצנע מעשיו המופלאים. סגפן. האדמו"ר הראשון מגורליץ. במשך שלושים שנה לא בא לפיו טעם בשר! העיד עליו אביו, כי יש לו נשמה, שלא היתה בעולם הזה ארבע מאות שנה, והוא כולו אמת. וכן העיד פעם הרה"ק מקאלאשיץ זצ"ל, כי כל שיחותיו של הרב מגארליץ היו ברוח הקודש. (מבאר הצדיקים, דברי חנה ח"ב). וכן אמר עליו הגאון ר' יהושע מבעלז, כי שלישי מהעולם עומד עליו וקראו בשם 'חכם העולם'. ידע את זמן פטירתו מן העולם. נפטר ב-א' אדר ה'תרס"ו (1906). ציונו במעלה ההר בגורליץ, שכן ביקש הרב להגן על כל יושבי העיר מלמטה. חי כ-77 שנים.

אביו: האדמו"ר הרב חיים מצאנז (בעל ה'דברי חיים'). **אמו:** מרת רחל פייגא (בת ר' ברוך תאומים-פרנקל, ה'ברוך טעם'). **אשתו:** מרת פסיל (זיווג ראשון- בתו ר' יקותיאל יהודה טייטלבוים בעל ה"יטב לב" מסיגט), מרת לאה (זיווג שני- בת ר' שמואל שפירא מלאנצהוט בנו של ה'בני יששכר' זי"ע). **מרבתינו:** אביו, ר' חיים. **בנינו:** ר' משה מבארדיוב, ר' צבי הירש מרודניק, ר' שלום מניסקא, ר' אלישע מגורליץ, ר' סיני מז'מיגרד.

בנותיו: מרת חנה (נישאה לר' משה יהודה לייב שפירא מסטריז'וב), מרת יוכבד רבקה (נישאה לר' אריה לייבוש טייטלבוים מקרטשוב, נינו של ה"אריה דבי עילאי), מרת רייזיל (נישאה לר' משה אייכנשטיין- מזידיטשוב בנו של רבי סנדר ליפא האדמו"ר מזידיטשוב, ובשנית נישאה לר' פנחס חודורוב מזביא נכדו של רבי חיים הגר מקוסוב ובשלישית נישאה לר' יהודה אריה לייב אלטר ה"שפת אמת" הידוע כאדמו"ר מגור). **מספריו:** **ידברי ברוך-ברוך שאמר-** ערך ר' ליפא זילברמן.

● יפר החסיד הישיש ר' מוטל ה ציטרונבוים ז"ל, יליד העיר יאסלא, שזכור לו מאורע מעניין מימי ילדותו, כאשר רבי מאנדל בארון זצ"ל מיאסלא נתקף במחלה מסוכנת והיה מרותק למיטתו ימים רבים והגיע עד לשערי מוות ל"ע.

יום אחד בא לבקרו דודו הרה"ק רבי ברוך מגארליץ זי"ע, ויהי בצאתו מעל פניו, וכבר עמד בחוץ לעלות אל המרכבה שהסיעה אותו, באה במרוצה אשתו של החולה, היא הדודה פרימיטל ע"ה (בתו של הרב מיאסלא), והפצירה בו בבכיות שיפעל רפ"ש לרבי מאנדל. נענה הצדיק ואמר לה בלשון זו: "אל תדאגי פרימיטל, הוא יתרפא מחולי זה, ותבוא לו הרפואה על ידי שועל...". סתם ולא פירש כוונתו.

והנה אירע לימים לא רבים, שמישהו פתח את דלת הבית, ובאותו רגע ראו כולם, שנמלט החוצה בעל חיים שזינק מתחת למיטת החולה - ויהי לפלא! (המספר ר' מוטל"ה למד אז בחידר לתשב"ר, שנמצא סמוך למעונו של ר' מאנדל, והילדים בראותם את השועל בורח פתחו במרדף אחריו, גם הוא עצמו רץ עמהם וראה במו עיניו את השועל, שצבעו היה צהוב), מאותה שעה ואילך הוטב מצבו של רבי מאנדל והתאושש לאיטו.

רבינו אמר על עצמו שהוא "מבין" דהיינו, שמכיר פנימיות האדם אם תוכו כברו בהבטתו עליו. ומסופר שבהיותו סמוך לשולחן חותנו (הגאון ר' יקותיאל יהודה טייטלבוים) שבת שם אדם שפלפל עם חותנו רבות בדברי תורה, כשראה חותנו את חילו הגדול בתורה העריכו כאדם המעלה והראה לו אותות קירבה, אבל רבינו החזיר את פניו מאותו אדם, ואף לא נתן לו שלום.

כשהוכיחו חותנו על כך, השיב לו שהאיש אינו מוצא חן בעיניו, ביום ראשון שלח חותנו אברכים מחסידיו לאסוף כספים עבור האורח החשוב, אך רבינו יצא אחריהם ומנע מהם מלמלא אחר הוראת חותנו, **כשנע משם האיש והגיע לצאנז עקבו אחריו, ומצאו, כי הוא משומד ולוכד נפשות ברשתו.**

מעשה שהיה אצל הרה"ק מגארליץ שנכנסו אצלו שני בחורים, אחד מהם היה ירא שמים ואילו רעהו היה ל"ע בור וריקא. הבחור השני רצה לנסות את רבינו האם יש לו רוח-הקודש וסיפר לחברו הראשון בטרם נכנסו לקודש פנימה שהוא עשה איזה חטא גדול והתערב עמו שהרה"ק לא ירגיש בחטא. לאחר מכן נכנסו שניהם, וכשהבחור הירא שמים הושיט ידו להרה"ק קיבל אותו בסבר פנים יפות וכו', ואילו כשהבחור השני הושיט את ידו, צעק הרה"ק מגארליץ עליו: "**מחוצף. האיך אתה מעיז פנים להקב"ה וכו'.**" ואז נוכחו הכל לדעת, כי הרה"ק מגארליץ זי"ע ראה הכל ברוח קדשו.

אם ראשונים כמלאכים – הגאון הרב לוי הכהן רבינוביץ רפפורט זצ"ל

הרב הגאון רבי לוי הכהן רבינוביץ רפפורט זצ"ל- נולד בצפת ב-כ"ד תמוז ה'תר"פ (1920). משפחתו מיוחסת לש"ך (אולם אחד מאבות המשפחה החליף את שם המשפחה לרבינוביץ בגלל גזרת הגיוס ברוסיה שמשפחה שבה יותר מכן אחד, יתגייס הבן השני לצבא. וביקש הלה לבל ידעו ששייך לאותה משפחה). בעודו צעיר התגלו בו מעלות נפלאות, התמדה עצומה וכישרונות ברוכים. לפני גיל תשע כבר התייתם מאימו ואביו ל"ע והוכנס לבית-היתומים 'דיסקין'. בהמשך למד בישיבת 'תורה ויראה'. גדולי הדור שעבר הגדירו אותו כ'חפץ חיים' של דורנו. הגאון ר' שלמה זלמן אויערבאך שאל אותו בהלכות יורה-דעת וכן העיד עליו הגרי"ש אלישיב: **"הגדלות של ר' לוי אינה דווקא בגאונותו המופלגת אלא גם בכך שמעולם לא דיבר לשון הרע!"**

אחר נישואיו התגורר בדירת חדר בשכונת התימנים, כשאפילו ריהוט מינימלי כמעט לא היה להם ובכל זאת המשיך לעסוק בתורה בהתמדה גדולה. מספר חודשים לאחר נישואיו, קיבל סמיכה להוראה מהרה"ג ר' זליג ראובן בנגיס (אב"ד העדה החרדית) ומהרה"ג ר' שמשון אהרון פולונסקי מטפליק. כאשר לפעמים היו מריבות בין ילדיו, כפי שמצוי לעיתים שילדים או אחים רבים, הייתה לו מכך עוגמת נפש מרובה, ולא היה יכול להירדם בלילה, עד שהיו מתפייסים... רבינו לא רצה להשתמש בכתרה של תורה ועל אף שקיבל הצעות רבנות במשך השנים- לא הסכים להתמנות כרב אלא הגה בתורה כל הזמן מתוך דוחק עד שבליט ברירה קיבל על עצמו את משרת מלמד תשב"ר בת"ת 'תורה ויראה', ובערב למד בכולל של האדמו"ר ר' שלמה גולדמן מזווהיל.

כשגדלה המשפחה, עבר עם ששת ילדיו לגור בבתי נייטין בדירת חדר וחצי וכשנולד תינוק הניחו אותו בסלסלת קש מרופדת (לא היה מקום לעריסה על הרצפה). באותה תקופה נפטרו לו שלושה ילדים ר"ל, והוא קיבל דין שמים באהבה. **ענוותן מופלא. מתמיד עצום. ניצל כל רגע ללימוד התורה הקדושה.** כאשר התבקש לבית עולמו המו"צ הגאון ר' שלום אייזן זצ"ל, רצו למנות את רבינו כמו"צ בבתי נייטין והחתימו את כל השכנים, רבינו התנגד לכך בכל תוקף ואמר שאם יכתבו שהוא נהיה למו"צ - הוא יכתוב הכחשה... במשך 32 שנים שימש בתפקידו כמלמד והעיד שמתוך כל אותם ילדים שלימד, אף תלמיד לא התקלקל (שפך שיח בתפילות רבות ובדמעות להצלחת תלמידיו). נפטר בזמן רעואו דרעווין בשבת פרשת תרומה- ב' אדר ה'תשע"ה (2015). חי כ-95 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

אביו: הגה"צ ר' גמליאל (כיהן כראש ישיבת 'קישנוב', גאון עצום בנגלה ובנסתר. תלמידיו העידו שלא היה ש"ך שלא זכר בע"פ). **אמו:** הרבנית אסתר מירל. **זוגתו:** הרבנית מיכלא איטא (בת ר' יחיאל מאיר זילבר, מחברה קדישא חסידים), ובזיווג שני, הרבנית הניה רבינוביץ (נכדת אחותו, בת ר' דוד בטלמן). **מרבתי:** ר' ישראל לב, ר' חיים יוסף קרויזר, ר' מרדכי יהושע קרויזר, ר' הירש קופשיץ, ר' אליהו זלוטניק (חבר בד"ץ 'העדה החרדית'), ר' אהרן קצינלנבויגן, ר' חנוך העניך פאדווא. **מתלמידי:** ר' חיים לוצקין, ר' שמעון אליהו קרישבסקי, ר' יחיאל זילברברג, ר' יוסף משה סופר, ר' מנחם מאניש דייטש, ר' סנדר קרויס, ר' ידידיה ברנדסדורפר, ר' יעקב בלוי (חבר הבד"צ). **בניו:** הגה"צ ר' גמליאל (ראש ישיבת 'שער השמים'), הגה"צ ר' אלחנן יעקב דוד (מח"ס 'מועדי קדש' ו-'עקבי דוד' ושא"ס). **חתניו:** הרה"ג ר' שמעון יוסף זלצמן (נשיא מוסדות חורב), המקובל ר' שלמה מן (מח"ס 'וזאת התורה' ו'טוב להודות'), הרה"ג ר' חיים לייב ויינשטיין (מחשובי לומדי שער השמים), הרה"ג ר' אברהם עקשטיין (מחשובי חסידי ברסלב), הרה"ג ר' שמואל שמחה הכהן רוזנפלד (ראש כולל שבת בבית ה'). הרה"ג ר' נפתלי גולמוב (מחברה קדישא פרושים). **מספריו:** **מעדני השלחן- על שו"ע י"ד שו"ת מעדני מלכים- ביאורים על פסקיו במעדני השולחן.** ולוי אמר ועוד.

להלן סיפורים שהעביר לנו הגאון ר' גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מהחומר שכתב אביו, הגאון ר' אלחנן שליט"א לזיכוי רבבות אלפי ישראל: מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל העריצו ביותר. כאשר הוציא את הספר הראשון רצה רבינו להביאו למרן הגרי"ש אלישיב. בנו שאל את הג"ר משה אלישיב, איך נכנסים לאביו, והלה השיב שמביאים קודם את הספר, ואחרי כמה שבועות נכנסים.

יומיים לפני המועד שנקבע להיכנס להגרי"ש אלישיב, התקשרו לדחות את הביקור בשבועיים. רבינו רצה לדעת את סיבת הדבר ולכן הלך בנו, הגאון ר' אלחנן לשאול. התברר כי הגרי"ש אלישיב נתן לו עשר דקות לדבר איתו. אבל אחרי שעיון בספר אמר **שעם ת"ח גדול כזה, צריך לדבר חצי שעה** ולכן דחה את זה לעוד שבועיים, כדי שיהיה לו זמן... בנו היה עימו כשנכנס אצל מרן הגרי"ש ושמע שהגרי"ש אמר לרבינו: "אני לא מבין מהיכן יש לכם ידיעה בכל כך הרבה אחרונים, איך הגעתם לזה?", כמובן שרבינו בענוותנותו לא ענה.

הרה"צ דוד בטלמן זצ"ל (בן אחותו) נפטר בגיל 31 והשאיר שבעה יתומים. (היה חמיו בזיווג שני). רבינו טיפל בהם כמו ילדיו. **לאחד מהילדים היה צריך לספר שלושה סיפורים כדי שיאכל. אם היה זה סיפור שכבר שמע- לא רצה לאכול, רבינו היה צריך להכין כל יום שלושה סיפורים חדשים ולא התחמק ממטלה זו, העיקר שהילד היתום יאכל...**

יפר הג"ר מיכל הומינר שליט"א: "לפני שנים רבות הגיע אליי יהודי מחו"ל ואמר לי שהוא רוצה להכיר את אנשי ירושלים ובנוסף גם את מחבר הספר 'מעדני השלחן'. היה זה בערב שבת אחה"צ, רבינו ורעייתו עסקו אז בניקוי החצר לכבוד שבת". ר' מיכל לקח את היהודי מחו"ל החוצה ואמר לו: "בוא תביט, הנה, המ'עדני השלחן'. אותו יהודי היה בהלם: "הייתי בטוח שהיהודי הזה סגור ומסוגר ואין לו זמן לדבר והנה הוא עוזר לאשתו לנקות את החצר".

הגאון רבי יעקב יחזקיהו גרינוולד זצ"ל - נולד בשנת ה'תרמ"ב (1882) בעיירה צ'רנה. אביו שקד לחנכו מגיל צעיר. בהיותו כבן שש נלווה אל אביו בעת נסיעתו נסיעתו אל האדמו"רים בעל ה'דברי יחזקאל' משינאווא והרה"ק מרן מהר"י מבעלזא ושאר צדיקי דורו. רבינו חלה במחלת עור קשה שסבל בגללן יסורים קשים, ואשר לא עזבוהו עד סוף ימיו. שמו הלך לפניו כעילוי מופלג ומושלם במעלות ובמידות. עני מרוד היה גם לאחר נישואיו ולאחר שהעמיד תלמידים רבים. היו ימים, שגופו החלוש היה בסכנה, מחלה קיננה בו והרופאים אסרו עליו מאמץ כלשהו, אבל הוא לא חדל גם אז מלהשמיע שיעוריו לתלמידי ישיבתו אפילו ליום אחד, ואפילו בימים שהיה רתוק למיטתו, היו תלמידיו מסבבים אותו כחומה ושומעים תורה מפיו.

לאחר נישואיו התמנה לרבה של הקהילה החרדית בפאפא שבהונגריה ושימש כראש ישיבה. בשנת ה'תרס"ה (1905) התמנה לכהן כמרא דאתרא בלייקוב (עיר בסלובקיה). בשנת ה'תרע"ב (1912) בהיותו כבן שלושים התמנה כרבה של צהלים (שהייתה אחת מ"שבע קהילות" המפורסמות בחבל בורגענלאנד), במקום דודו הרב אליעזר דוד גרינוולד בעל "קרן לדוד" שעבר לכהן כרבה של אויבר-וישובה. בשנת ה'תרפ"ד (1924) עבר לכהן כרבה של הוניה (שהייתה מן הקהילות החשובות ביותר בחבל טראנסילוניה). בבואו שמה ייסד ישיבה ואף עמד בראשה. בשנת ה'תרפ"ח (1928) התמנה כרבה של קהילת 'עדת ישראל' בפאפא, ואף בה עמד בראשות ישיבה גדולה, שהייתה מהגדולות והחשובות בהונגריה.

מעולם לא איחר לשיעוריו ועל אף מחלתו לא החסיר משיעורו. פעם אחת, כאשר סבל יסורים נוראים ממחלתו, הופיע לשיעור עטוף בסדין רטוב, כי לא רצה לוותר על שיעורו. **רבים פנו אליו ונושעו. ענותן מופלא. בעל רוח-הקודש. בעל אהבת ישראל מופלאה.** צרות ישראל נגעו בעומק לבבו, מגיא ההריגה בפולין הדוויה הגיעו בכל יום בשורות אימים על עם ה' כי נפלו בחרב. וגופו הטהור לא עצר כח להחזיק מעמד בסבלות אחינו בני ישראל. נפטר בשבת קודש פרשת תרומה ב' באדר ה'תש"א (1941), חי כ-59 שנים. נקבר בפאפא.

סבו: ר' עמרם. **אביו:** ר' משה (אבד"ק חוסט ומח"ס 'ערוגות הבושם'). **אמו:** מרת זיסל (בת ר' אברהם גשטעטנר מצ'רנה). **מרבתי:** אביו, ר' משה (רבינו היה תלמידו המובהק). **אשתו:** מרת שרה רבקה (בת דודו ר' ישראל מנחם ברוין אב"ד ברזוויטץ. נישא בשנת ה'תר"ס 1900). **ילדיו:** האדמו"ר ר' יוסף (בעל 'יחי יוסף', ממלא מקום אביו). **חתני:** ר' ישראל אפרים פישל לנדוי, ר' אפרים פישל סופר (אב"ד טמשוואר ורב קהילת פאפא בירושלים), ר' דוד מושקוביץ (רבה של באניהד), ר' משה לייב כץ (בן ר' אשר אנשיל רבה של סרדהלי). **מתלמידי:** ר' יעקב יצחק ניימן (רב קהילת בעלז במונטריאול), ר' יצחק שלמה אונגר (ר"י חוג חתם סופר), ר' שלמה לורינץ **מספריו:** **יוגד יעקב** - על התורה **ישו"ת משפטיק ליעקב יזכות אבות** - על מסכת אבות **יאגודת אזוב** - על הגדת פסח **ברכה ותהילה** - על תהילים

הרה"ח ר' ישראל מייזנער ז"ל, שהיה מתלמידי הגה"ק מפאפא בעל 'יוגד יעקב' זיע"א, בהגיע עתו להתייצב בצבא והוא נער בריא וחסון, לא ידע לשית עצה בנפשו, האיך להשתחרר מהם ולהינצל מידם, מה עשה? הלך ובא אצל רבינו וביקש את ברכתו לישועה והצלחה, נענה לו הצדיק ואיחל לו כבקשתו שיעלה בידו להינצל מן הגיוס, אך הבחור עדיין לא נחה דעתו בברכה, אשר ברכו הרבי, ולא שקטה נפשו, עמד והוסיף לבקש ולדרוש, לשמוע הבטחה מפורשת יוצאת מפי הרבי, שלא ישלח לצבא ולא יעבור עליו כל דבר, אלא נקי יהיה לביתו.

קרא רבינו לגה"צ ר' יצחק שלמה אונגאר ולחש באזניו לסור לבית קרובת משפחתו התופרת תכריכי מתים ולהביא מביתה פיסת - בד תכריכים מן השאריות אשר ברשותה, כמצווה ועושה חש הלה לביתה והביא את פיסת התכריכים לרבינו. הסתגר הצדיק עם הבחור בחדר קודשו, ושהה עמו שם ביחידות במשך זמן מסוים, למחרת, בהתייצב הלה לפני ועדת הגיוס **פרח כל גופו חברבורות אבעבועות אדומות, פצע וחבורה ומכה טריה מכף רגלו ועד ראשו**, מיותר לומר, ששחררוהו על אתר, שהרי אין אדם חולה מתייצב למלחמה.

חזר הבחור לבית רבינו, כשהוא מלא מאות פצעים ושוב נתייחד עמו הצדיק למשך זמן מסוים בחדר קדשו כשהוא סגור, ובצאתו מן הקודש - **שב כבשרו והוא בריא לחלוטין, עד שלא היה ניכר בו כלל אף לא רושם קל שבקלים מאותן אבעבועות.** ביקשו הכל, לדעת מה היה לו, בבואו ובצאתו וכיצד הרבי ריפאו, אלא שרבינו הזהירו, לבל יספר דבר וחצי דבר באזני איש, מכל אשר ראו עיניו ומכל אשר עבר עליו בתוככי החדר עת נסגרו בו, אלא שר' יצחק שלמה אונגאר השליח בדבר "בד-התכריכים" ידע ידע, שיש קשר בין הדברים, ושומר את הדברים בלבו לעת מצוא. בחלוף השנים, לאחר שרבינו נסתלק לשמי רום, פנה הגה"צ ר' יצחק שלמה אונגאר לר' ישראל מייזנער ואמר לו: "עתה אחר שנשמת רבינו צרורה בצרור החיים ושוכן הוא בעולם שכולו טוב, יואיל לגלות את אזניי, מכל אשר עשה עימו רבינו". סיפר לו ר' ישראל: "רבינו נטל את אותה פיסת בד התכריכים שהבאת וכרכה סביב אצבעותיו והעבירה על כל בשר גופי, למחרת בהתייצבות, לפני אנשי הצבא היה לי את אשר היה, ושלחוני לחופשי לביתי, כשבאתי אל הרבי בשנית, שוב עשה לי כבראשונה, ועבר עם אותה מטלית בד על כל גופי כאשר בתחילה, והנה הפלא ופלא, כל הנגעים, והפצעים נעלמו וכאילו מעולם לא היו". (הגה"צ ר' יצחק שלמה אונגאר זצ"ל אב"ד חוג ח"ס ב"ב מובא בספר 'רשומים בשמך' עמ' שג)

יפר הגה"צ רבי יעקב יצחק ניימן זצ"ל אב"ד בעלזא מאנטריאל: **כשהייתי בחור צעיר שמעתי מהבחורים המבוגרים, שאם מניחים את היד על גבי המזוזה שבדלת החדר, שרבינו ישן בו, מיד הוא מתעורר.** פעם אחת נחפזתי לנסוע וכו"ק רבינו ישן בחדר הספרים (הדלת הייתה מזכוכית ונתאפשר לראות מה נעשה בתוך החדר), **ילדות הייתה בי ושמתי ידי על המזוזה והתעורר הצדיק.** נפרדתי לשלום, ורבינו נף בי בחיבה באמרו: "תעשה מצוות אחרות ואל תהדר אחר מצווה כזאת לעורר את רבך משנתו..."

הגאון הרב אליעזר די אבילה זצ"ל המכונה רב אד"א - נולד ב-י"ד בניסן ה'תע"ד (1714) בעיר רבאט כבן יחיד להוריו. התנא רבי אליעזר בן הורקנוס נגלה לאימו בחלום ואמר לה כי רבינו הוא מניצוץ נשמתו. מוצא משפחתו מהעיר אווילה שבספרד, ממנה גורשו היהודים בשנת ה'רנ"ב (1492), בעת גירוש ספרד. כבר בגיל צעיר נודע בשקידתו העצומה בתורה. רבינו היה אדם אמיד ועשיר גדול, אך בשל רצונו להתמסר ללימוד הוא מסר את עסקי המסחר לניהולם של בני משפחתו. הקים ישיבה ברבאט ועמד בראשה. בישיבה למדו תלמידים חריפים רבים מכל הסביבה, ורבינו היה מפרנסם ותומך בהם. בנוסף להרצאת בתורה, כיהן גם כרב ואב"ד בערי רבאט וסאלי אליו היו מריצים את השאלות הסבוכות שלא ניתן היה להגיע בהם לפשרה. גדולי דורו כינוהו בשם 'רב אד"א' (ר"ת אליעזר די אבילה, לשון מושאל משמם של האמוראים רב אדא בר אבהו ורב אדא בת מתנה - רמז שהיה אוהב את הבריות ובפרט את תלמידיו וכן שהיה עוזר ותומך בהם ביד רחבה), ובעירו רבאט כונה 'רבי אליעזר הגדול' (על שם התנא רבי אליעזר הגדול). התפרסם כגאון עצום חריף ובקי. למד יום ולילה. גאון בנגלה ובנסתר. יהודי פאס ביקשוהו לבוא ולכהן בפאר כרב הראשי ליהודי מרוקו, ובענותו ענה להם, שלא הגיע עדין לאותה דרגה. נפטר בשבת, ג' באדר א' ה'תקכ"א (1761). חי כ-47 שנים. ציונו ברבאט.

סבא (מצד אביו): רבי משה ממקנס. **אביו:** הגאון ר' שמואל (דומ"ץ מרוקו מח"ס 'אוזן שמואל'). **אימו:** אחותו של רבי חיים בן עטר ('אור החיים' הקדוש). **אישתו:** בת הגה"ק ר' אליהו הלוי בן שושן (מנכבדי העיר סאלי- הייתה יתומה. נישא בהיותו כבן חמש-עשרה שנה). **מרבותיו:** אביו, ר' שמואל (למד ממנו את דרכי העיון והפלפול). **חתנו:** ר' שלמה די אבילה. **מתלמידיו:** חתנו, ר' שלמה די אבילה. **מספריו:** **ימגן גיבורים** - על מסכתות בבא מציעא, הוריות, כתובות וקידושין. **מלחמת מצווה** - על שורשי ההלכות בש"ס ובפוסקים. **באר מים חיים** - שו"ת. **מעין גנים** - חידושים וביאורים על כל חלקי הטור. **יחסד ואמת** - דרשות וחיידושי אגדות. **ישער שמיים** - פיוטים.

כאשר התעברה אימו הצדקת של רבינו, התנא רבי אליעזר בן הורקנוס (רבי אליעזר הגדול) התגלה אליה בחלום ואמר לה: "אני ר' אליעזר בן הורקנוס ונגזר על נשמתך לרדת שוב לעולם הזה להמשיך להאיר את אור התורה בקרב חכמי הדור ולכל עולם התורה. הינך הרה וילדת בן אשר בו תהיה ניצוץ נשמתו והוא יאיר עיניהם של ישראל בתורתו, על כן הנני מבקש שתקראהו על שמי ולהתנהג איתו בהירות ובקדושה רבה".

חכמי העיר רבאט מספרים, שפעם ר' אליעזר בהיותו רך מאוד בשנים התווכח עם חכמי הישיבה תלמידי מור אביו ר' שמואל והתעקש להסביר את הסוגיא שבה עסקו לפי סברתו ופירושו. אביו כששמע כיצד עמד על דעתו בצורה עיקשת בפני חכמים גדולים גער בו חזק עד שרבי אליעזר בכה. באותו לילה רבי אליעזר בן הורקנוס נגלה לאביו בחלום ואמר: "אתה יודע שבנך הוא ניצוץ נשמתו ובעל הארה גדולה רוחנית בדור הזה. אבקשך להיזהר לא לפגוע בו ולא להרגיזו, אומנם אתה זכית בו, אך אם תמשיך להרגיזו אני אקח לך אותו. תיזהר!".

זקני חכמי מרכאש מספרים, כי כאשר היו מתקשים בדברי הגמרא, היו אומרים: "תביאו את ספרו של המהרש"א 'שלנו' ונראה מה הוא אומר". בהקשר לכך השתמר סיפור מופלא: רבי אליעזר בילדותו התקשה בהבנת דברי המהרש"א על תוספות באחת ממסכתות הש"ס. כשלא הצליח להבין את דבריו, התחיל לבכות. דלת ביהמ"ד נפתחה וזקן הדור פנים לבוש בגללאביה נכנס. הזקן שאל: "מדוע אתה בוכה?" ר' אליעזר היה בטוח שזקן אינו בקי בסוגיות ובוודאי לא בדברי התוספות או המהרש"א. לכן התחמק מלענות. לאחר הפצרות מרובות ענה הילד. הזקן הסביר את דברי התוספות בצורה שדברי המהרש"א היו ברורים ביותר. מיד לאחר מכן נעלם הזקן. **באותו הלילה הגיע הזקן בחלום, ואמר כי הוא המהרש"א ונשלח משמיים להסביר את התוספות כהערכה לכך שהוא יגע ועמל בלימוד התורה הקדושה.**

אימו של רבינו היא אחות ר' חיים בן עטר וגרה ברבאט. כשגדל הילד אליעזר, היה לנער חכם חריף וידען בתורה. באחד הימים הגיע ר' חיים בן עטר לאחותו ברבאט. ר' חיים נהג להשתעשע עם אחיינו אליעזר בדברי תורה ונהנה מאוד מחוכמתו ומפיקחותו הנדירה. ר' חיים השמיע חידוש עצום עמוק ומפולפל אולם הנער אליעזר שהיה בגיל רך מאוד סתר את החידוש כלאחר יד. 'אור החיים' אמר מתוך 'חיבה' לתשובתו החכמה: "תמשי זריר". דהיינו תלך צעיר מהעולם הזה. אימו ששמעה את דברי אחיה נבהלה. היא ידעה כמה חזקות מילותיו של אחיה הידוע כצדיק יסוד עולם, וחששה שהקללה תתפוס בבנה. היא ביקשה מאחיה שיברך את בנה מיד, שמא חלילה משהו רע יקרה לנער. רבי חיים פנה לאחותו ואמר לה: "הרי יודעת את שאוהב אני את אחייני אהבה גדולה, לא התכוונתי שחלילה יארע לו דבר רע".

משסיים את דבריו בירך אותו והוסיף: "יהי רצון שכל מה שישגזרו עלי- יהיה גם עליו ויזכה ויגדל כמוני". הוא חשב לעצמו שאם יברך את הנער בברכה זו, החשש יעזוב את אחותו, ולא תדאג לבנה. **הנער אליעזר גדל והפך לגדול בתורה. אך חי חיים קצרים כשל דודו ר' חיים בן עטר זצוק"ל.** רבינו נפטר בגיל 47 שנים. 'אור החיים' הקדוש עלה לירושלים כשהיה בן 43 ונפטר בהיותו בן 47 שנים. רבינו נפטר אף הוא צעיר בדיוק כמו הדוד שבירך אותו, רבי חיים בן עטר 'אור החיים' הקדוש זצוק"ל.

המקובל הגאון רבי יעקב מונסה זצ"ל המכונה הצב"י: נולד בדמשק בשנת ה'תר"מ (1880). כל חייו חי בצניעות ובענווה, גם לאחר שעלה לארץ ברח' תמוז ה'תרע"ט (1919). הישיבה בארץ ישראל הייתה עבורו עיקר חיים ולכן פעל מאמצים גדולים ועלה בהיחבא בלקחו עמו טלית ותפילין בלבד. כאשר ראה לראשונה את חומות ירושלים קרע כדין ודמעות זלגו מעיניו תוך בקשה מריבון העולמים שיזכהו ללמוד תורה ולשבת ישיבת קבע בירושלים, והמשיך: ידעתי שארץ ישראל נקנית ע"י ייסורין והתורה נקנית ע"י ייסורין (ברכות ה"א): "יהי רצון שיכבשו רחמיך את כעסך, ויהיו הייסורים קלים, שאוכל לסבול".

הקים עם עלייתו, יחד עם הרב אליאו (במבג'י) מערבי זצ"ל, את ישיבת 'גדיל תורה' לבני דמשק בה למדו פשט וקבלה ואת ישיבת "שלום ואמת" בשכונת הבוכרים ואף עמד בראשה עד סוף ימיו, בנוסף ללימוד בישיבת המקובלים 'רחובות הנהר' בראשה עמד מורו הרב החסיד שאול דוייק הכהן זצ"ל ('השד"ה'). נהג לחתום: 'הצב"י יעקב מונסה משרת בקודש בביהכנ"ס המקובלים המכוונים 'אמת ושלום' תכב"ץ מדרש חסידים'. כאשר **הצב"י** ר"ת הצעיר בבני ישראל. נחשב שם לאחד מגדולי הרבנים והמלמדים. גאון בנגלה ובנסתר. בעל רוח הקודש. נפטר בשב"ק ג' אדר א' ה'תשי"ד (1954). חי כ-74 שנים. ציונו בירושלים.

אביו: המקובל ר' יוסף. **נשותיו:** מרת בוליסה (זיווג ראשון), מרת כחילה רחל (זיווג שני). **מרבתי:** המקובל ר' שאול הכהן. **ילדיו:** חכם אברהם, ר' יוסף, הרבנית פנינה (נישאה לגאון ר' משה צדקה), הרבנית שולמית (נישאה לגאון ר' שלום סופר- בנה 'כף החיים'). **חברותות:** המקובלים הגאונים ר' רפאל מערבי (בח"ל), ר' יהושע שרבני ור' סלמאן מוצפי.

בשנת ה'תש"ח ירושלים הייתה מנותקת מסביבותיה והקסטל, החולש על הדרך, עבר מידי הערבים ליהודים ולהפך. באחד הימים המשיך רבי יעקב את הלימודים כהרגלם לקהל הרב בביהכ"נ, שהיה מוקף חלונות וגגו קרשים וטיח, למרות מתקפות האויב מסביב, ואמר לקהל: **"אני מבטיח בע"ה כי כל הנמצאים כאן לא יאונה להם כל רע, אבל היוצא מדלתי ביהכ"נ 'בר מינן' סכנה**". והיו לומדים תהילים בחבורות כל אחד כמה מזמורים, פתאום קם על רגליו ניגש להיכל ופתח אותו וכל הקהל קמו על רגליהם, והתחיל הרב להתפלל בדבקות ולבקש רחמים כדרכו, כבן המבקש מאביו, אח"כ

סגר את ההיכל ואמר: **"רבתי, הקסטל בידנו והדרך נפרצה לירושלים כי הצורך הגדול עבד אל קאדר אל חוסייני נהרג וכל הערבים ברחו"**. מאוחר יותר כוחותינו סיפרו כי באותו יום היה עובר במחנה הצורך הזה וחיל משלנו ירה לתומו כדור ופגע בו והרגו, וכראות הערבים שמצביאם נהרג- ברחו כולם בעוד חיילי ישראל עלו על ראש ההר ושחררה הדרך לירושלים. **ולאחר דבר זה ראו כולם כי רוח הקודש דיבר מתוך גרונו לפי שאף אחד לא ידע דבר זה.**

וידוע לכל באי שערי ירושלים, כמה עקרות נפקדו בתפילתו וקראו את שם בנם יעקב כשמו והוא היה הסנדק, וכמה חולים נעזרו ע"י תפילותיו ועצותיו, ונתקיים בו מאמר התנא: **"ונהנים ממנו עצה ותושייה"**. **היה שונא בצע ולא ביקש כסף, ומי שרצה לתת- הייתה קופה של ביהכ"נ, בפתח ביהכ"נ, והיה אומר: 'הנה הקופה, מה שתרצו תשימו'.**

יפר בנו חכם אברהם זצ"ל כי רבי יעקב, בסוף ימיו, היה שוכב חולה במיטה ובאותו זמן שהה לבדו בביתו והרהר באיזה יחוד הידוע לו ודלת הבית פתוחה. נכנס איש אחד ושאל: **"האם בבית זה גר חכם רבי יעקב מונסה?"**. אמר לו הרב: **"תשאל את השכנים ויאמרו לך"**. כי מתוך ענווה לא רצה לומר לו שזה הוא. אמר האיש שהוא שאל ונאמר לו שזהו הבית. שאל הרב: **"אם כן מהו רצונך?"**. פנה האיש ואמר: **"אני לא מאמין, אמרו לי שיש רב מקובל גדול גר כאן ואני רואה לפני זקן שוכב במיטה לבדו"**.

התאמץ הרב בכוח גדול וישב על המיטה והשיב לאיש: **"תשמע אל תלך. אני אשאל אותך מדוע כשאתה מתפלל עמידת י"ח ומגיע ל"מוזדים" מצטייר לנגד עיניך צורת "שתי וערב" ואתה משתדל להעביר צורה זו מנגד עיניך ואינך יכול. ועל זה באת לבקש תיקון. עתה אם אתה רוצה ללכת- לך"**.

כששמע האיש את הדברים נדהם והחל לבכות ולהתחנן ולצעוק בקריאות "אמת הדבר, אנא מחל לי על דברי ותיתן לי תיקון". מחל לו הרב ונתן לו תיקון הדבר. כששב בנו אל הבית וראה בחולשתו, סיפר לו את המאורע. שאלו בנו: **"איך אפשר לדעת דבר כזה?"**, ענה רבי יעקב: **"מי שיש לו עיניים לראות ואוזניים לשמוע- רואה ושומע"**.

יהודי, מהעולים ארצה, בנה לו חצר עם מספר חדרים וחנויות במקום מרכזי בירושלים. העסקים הצליחו, אך סבלו הוא וב"ב ייסורים נוראים וחולאים קשים ל"ע. יעצו לו ידידיו שילך להתברך ולקבל תיקון מרבי יעקב. ניגש היהודי אל ביתו של הרב, ואיך שנכנס קרא אליו רבי יעקב: **"מדוע אתה משהה את נדריך? לפני שעלית ארצה נדרת שאם תזכה לבנות אחת מחורבות ירושלים תקדיש חדר אחד לבית-הכנסת"**.

"אתה בנית חצר... ואת נדריך שכחת? קום קיים נדריך והשם ישלח דברו". האיש הנדהם הודה כי אמת לאמיתה היא, ותכף ניגש ופינה חדר, נתן בו ספסלים ועוד באותו היום התפללו בו מנחה. אח"כ בנה לו עליה, וכיום ביהכ"נ מתנוסס גדול ומרווח לתפארה בירושלים, והאיש וב"ב בריאים ושלמים מאז.

בחורף לפני הסתלקותו אמר כצוואה **"בדור הזה מי שמתחבא יותר טוב"**, ופרשו תלמידיו: **התרחק מהמעמד והכבוד שקוברים בעלייתם- כה היה עניו**. באותה שבת קודש, ג' באדר א' שנת תשל"ז פרשת "ויקחו לי תרומה", עם נץ החמה, השיב נשמתו הטהורה

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים וכן בחינוך הילדים